

Bråk eller brott?

Polisanmälningar mot barn i grundskolan

**ANDREA PILOTTI
JON TELJEMO**

Conflict or crime?

Reporting children in primary school to the police

Pilotti, Andrea & Teljemo, Jon. Conflict or crime? Reporting children in primary school to the police. *Degree project in social work, 15 hp*. Malmö University: Faculty of Health and society, Department of social work, 2019.

ABSTRACT

This study explores attitudes of the professions that are involved in the process when children in primary school are reported to the police. The empirical material is based on interviews performed with police officers, social workers, a school counselor and a teacher. We applied two theories in our result and analysis. One sociological theory concerning the occurrence of deviant behaviour, and another one regarding collaboration between different professions.

Our result and analysis indicates that one of the main reasons for a flawed collaboration relates to an imbalance in the power relations of the involved collaborateurs, where some of them become more dominant than others. A well functioning interprofessional collaboration seems to be characterized by the achievement of balance in these power relations, with well established channels of communication. There also appears to be a lack of knowledge of what the long term effects of reporting children to the police potentially can be. Another observation is that these police reports frequently seem to be based on people's personal feelings and convictions in the absence of sufficient guidelines being available to schools.

In our discussion we raise, among other things, the question of how the increase of children's legal rights seems to correlate with an increased expectation of obligations. This way of thinking makes it possible for children to be considered solely responsible for their actions, as opposed to being victims of their social circumstances.

Key words: children, collaboration, police, police report, school, self-identification, social services.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. INLEDNING	5
1.1 Problemformulering.....	6
1.2 Syfte.....	6
1.3 Frågeställning.....	7
2. AKTUELL LAGSTIFTNING	7
3. KUNSKAPSLÄGE	7
3.2.1 Rapporter.....	11
4. TEORI	12
4.1.1 Avvikandets sociologi.....	12
4.1.2 Impulser och självidentifikation.....	13
4.2.1 Samverkansteori, Förvrängning, tillägg och utelämning.....	14
4.2.2 Modellstark/modellsvag.....	15
4.2.3 Samverkan kopplat till makt.....	15
4.2.4 Asymmetriska maktförhållanden.....	16
4.3.1 Sammanfattning.....	16
5. METOD	16
5.1 Urval.....	16
5.2 Semistrukturerade intervjuer med intervjuguide.....	17
5.3 Intervjusituationen.....	18
5.4 Avgränsningar.....	18
5.5 Val av teori.....	19
5.6 Forskarens roll.....	19
5.7 Arbetsfördelning.....	19
5.8 Forskningsetiska överväganden.....	20
5.9 Litteratursökning.....	20
5.10 Metodologiska överväganden.....	20
5.11 Bearbetning av det empiriska materialet.....	21
6. RESULTAT	22
6.1.1 Anmäla eller inte anmäla?.....	22
6.2.1 Synen på barnet.....	24
6.3.1 Förebyggande arbete.....	26
6.4.1 Samverkan.....	28
7. ANALYS	31
7.1 Modellsvag/modellstark.....	31
7.2 Villkor för god samverkan.....	33
7.3 Förvrängning, tillägg och utelämning.....	33

7.4 Avvikandets sociologi och attitydförändringar.....	34
7.5 Engageringsprocesser och självidentifikation.....	35
8. DISKUSSION	36
8.1 Barns rättigheter/skyldigheter.....	36
8.2 Brottssdiskurs eller behovsdiskurs?.....	37
8.3 Samverkan.....	38
9.REFERENSER	40
BILAGA 1	42
BILAGA 2	43
BILAGA 3	44
BILAGA 4	45
BILAGA 5	46

Bråk eller brott?

Polisanmälningar mot barn i grundskolan

1. INLEDNING

Det finns en bild som florerat i många år inom både media och skolpolitik, nämligen den att svenska skolan har tappat greppet om sina elever. I slutet på 1990- talet myntades uttrycket "flumskola", som en metafor för just detta (Sandahl, 2015). Uttrycket har från vissa håll uppskattats, då många anser att skolan faktiskt bara blir sämre och sämre och att det behövs hårdare tag. Men uttrycket har också kritiserats som ett rent svartmålande av skolan och som en självuppfyllande profetia för att få igenom en viss typ av skolpolitik (Hagström, 2014). Hur det än är, och som kanske inte diskuteras lika mycket i media, så har vissa disciplinära åtgärder återinförts från förr. Anne- Lie Vainik (2017) ger några exempel på dessa åtgärder i sin doktorsavhandling *Polisanmälningar i grundskolan*. Elever kan idag exempelvis få kvarsittning, utvisas från klassrum, omplaceras till särskilda undervisningsgrupper, avstängning en tid från skolan och förflyttas till annan skola, det sistnämnda kan ske mot både barnets och vårdnadshavarens vilja.

I Vainiks (2016) artikel *Mobbning, kränkning, eller brott? Konstruktioner och hantering av barns oönskade handlingar i den svenska grundskolan*, lyfter författaren bland annat olika typer av anmälningsförfaranden som elever kan nyttja i den Svenska skolan idag. Detta kan ske om en elev anser att den inte fått det stöd den har rätt till, efter att en anmälan om kränkande behandling nått skolans ledning. En elev kan anmäla skolan till skolinspektionen och elev- och barnombudsmannen. Föräldrar till barn som utsatts för kränkande behandling kan även göra en anmälan till diskrimineringsombudsmannen. Anmälan kan göras till arbetsmiljöverket, och justitieombudsmannen. Att det finns så många olika anmälningsförfarandena kan bland annat härledas till att svenska skolor idag har nolltolerans mot kränkande behandling, vilket regleras i skollagens kap 6 (SFS 2010: 800) och i diskrimineringslagen (SFS 2008: 567). Det innebär att varje skola måste arbeta målmedvetet mot kränkande behandling av barn och elever, samt göra allt de kan för att förebygga och förhindra att barn utsätts för kränkande behandling.

För att trygga elever i den svenska skolan har ett barn- och elevombud inrättats, förkortat BEO, som tillsammans med skolinspektionen skall se till att skolan lever upp till det arbetet mot kränkande behandling som regleras i skollagens 6 kap. BEO arbetar bland annat med att informera skolor om hur de kan arbeta mot trakasserier, kränkande behandling och diskriminering, men de kan även företräda elever i domstol, om BEOs utredning visar att skolan inte gjort allt för att stoppa barnets utsatthet. Elever som hamnat i dessa situationer kan även få skadestånd från skolan (Skolinspektionen, 2017) och skolan kan bli vitesförlagd om arbetsmiljöverket anser att skolan inte rättat till de brister som skolan blivit ålagda att göra.

Med bakgrund av detta, kan det tänkas att svenska skolor idag bör vara väl medvetna om själva ansvaret, lagarna och reglerna gällande om ett barn blir utsatt för

kränkande behandling. Men trots alla dessa riktlinjer, lagar och bestämmelser verkar det råda viss förvirring kring skolans ansvar gentemot de elever som begår dessa oönskade handlingar i grundskolan. Förvirringen tycks ligga i de delade åsikter och uppfattningar kring när och hur konflikter i skolan övergår från att vara ett fall för skolans interna konflikthantering, till att bli ett ärende för polisen, vilket är precis vad vi intresserar oss för i den här uppsatsen.

1.1 Problemformulering

I Vainiks avhandling (2017) framkommer det bland annat att polisanmälningar mot barn inom grundskolan är något som har blivit allt mer utbredd i Sverige under de senaste decennierna. Något centralt som uppmärksammas är att aktuell lagstiftning och riktlinjer från skolverket inte har varit tillräcklig för att tydliggöra hur skolan bör gå tillväga när det gäller förekomsten av eventuella brottsliga handlingar och att detta är något som i stort sett har lämnats öppet för tolkning av enskilda skolor. Trots att skolorna inte har någon formell skyldighet att utföra polisanmälningar, samt att en sådan anmälan mot minderårig i regel inte blir ett polisiärt ärende, utan skickas direkt vidare till socialtjänsten, så betraktas det av många som en rutinsak att polisanmäla barn som bryter mot lagen. Författaren uppklarar även att forskningen är väldigt bristfällig angående vilka konsekvenser polisanmälningar mot barn kan leda till, samtidigt som det finns många uppfattningar om nyttan med detta tillvägagångssätt. Uppfattningarna utmärker sig här för att antingen betrakta barn som förövare som borde straffas, eller att de barn som begår brott är i behov av stöd och hjälp. Inom ramen för dessa två förståelser av problemet finner vi på ena ytterkanten att en polisanmälan leder till att barnet blir avskräckt från att begå fler brott i skolan. På andra ytterkanten resoneras det kring att en anmälan mot ett barn strider mot Förenta Nationernas [FN] konvention om barns rättigheter (2009) artikel 3 som beskriver principen om barns bästa. Detta leder följaktligen till den komplexa frågan om vad som egentligen är barnets bästa i denna fråga.

Ett tredje spår som intresserade oss efter att ha läst avhandlingen, var att det verkar finnas ett stort samverkansproblem mellan socialtjänsten, polisen och skolan. Det uttrycktes i den sista delstudien i avhandlingen att polisanmälningar i vissa fall görs som ett sätt för skolan att kommunicera med myndigheter. Skolorna har i dessa fall upplevt socialtjänsten som svår att samarbeta och få kontakt med. En polisanmälan av ett barn som redan uppfattas ha problem av skolan, ansågs då leda till en snabbare process för dem att få kontakt med socialtjänsten.

1.2 Syfte

Syftet med denna studie är att undersöka rådande attityder och uppfattningar hos representanter för skolan, polisen och socialtjänsten, vilka utgör de yrkesgrupper som är inkluderade i processen när en polisanmälan mot ett barn upprättas. För dessa har i grunden olika kunskapsbas, förpliktiganden och perspektiv som vi är intresserade att ta del av. Vi intresserar oss bland annat för hur de resonerar kring barnets bästa i förhållande till barnets rättigheter och skyldigheter.

1.3 Frågeställning

- Hur resonerar representanter för skolan, polis och socialtjänsten angående polisanmälningar av barn inom grundskolan?

2. AKTUELL LAGSTIFTNING

I FN konventionen om barnets rättigheter (2009) artikel 3 beskrivs barns rätt till trygghet och omvårdnad. Skyldigheter tillskrivs föräldrar och alla samhällsinstanser som kommer i kontakt med barn. När barnen är i skolan blir det således de som har det yttersta ansvaret för barnens bästa. Att gå i skolan är vidare både en rättighet och en skyldighet där ogiltig frånvaro i värsta fall kan leda till vitesföreläggande av föräldrarna i enlighet med Skollag 7 kap. 23 §.

Skolan, precis som alla myndigheter som berör barn och unga, har skyldighet att genast anmäla vid misstanke om att barn får illa, till socialnämnden enligt Socialtjänstlag (SFS 2001: 453), 14 kap. 1 §.

I 2 § Polislag (SFS 1984: 387) under rubriken 'Polisens uppgifter' står det bland annat att polismyndigheten har i uppgift att arbeta förebyggande. I §3 i samma lag, står det att när en anmälan gällande barn under 15 år inkommer ska denna sändas vidare till socialtjänsten.

Lag med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare (SFS 1964: 167), 31§, berör barn som begått brott men som är under 15 år. I sista stycket står det, att om den unge inte fyllt tolv år, får en utredning endast inledas om det finns synnerliga skäl i enlighet med andra eller tredje stycket.

I Brottsbalken 1 kap. 6 § (SFS 1962: 700) står det att barn under 15 år som begått brott inte får dömas till påföljd.

3. KUNSKAPSLÄGE

I följande kapitel redogör vi för olika studier, artiklar och rapporter som är relaterade och relevanta för vårt valda problemområde.

3.1.1

Vainiks doktorsavhandling (2017) *Polisanmälningar i grundskolan* är en avhandling med 4 delstudier med fokus på varför skolor väljer att polisanmäla barn. Hon har bland annat intervjuat rektorer för att få en uppfattning kring de bakomliggande orsakerna till sådana anmälningar. I studien framkommer det att flest anmälningar per 1000 barn inom de 10 kommuner i Stockholmsregionen som undersöktes, gjordes från resursskolor. Resursskolor drivs i samverkan med socialtjänsten och har ofta hög personaltäthet eftersom barnen som placeras där är i stort behov av extra resurser och stöd. Även skolor som har hög andel elever som går ut grundskolan utan fullständiga betyg gör fler polisanmälningar.

Författaren skriver även att polisrelaterade orosanmälningar är de anmälningar som i minst omfattning leder till vidare åtgärder eller utredningar inom socialtjänsten.

Enligt författaren har polisanmälningar mot barn ökat de senaste decennierna och det kan finnas många orsaker till detta. Återkommande i avhandlingen är hur nivån av samverkan mellan polis och skola är något som skiljer sig avsevärt åt i olika delar av landet. Hur denna samverkan ser ut är någonting som påverkar hur skolor resonerar kring barn som begår oönskade handlingar och i hur hög utsträckning det utförs polisanmälningar. Förekomsten av polisanmälningar mot barn är någonting som har varierat med tiden till följd av att det inte funnits några tydliga riktlinjer eller regler kring hur de bör agera i en dylik situation. Exempelvis hade skolan i början av

1990 - talet en låg frekvens av att anmäla. Detta kritiserades av polisen då de betraktade anmälningarna som en väg till samverkan med skolan, och att de på detta sätt kunde få kontroll över ungdomarna genom ett brottsförebyggande arbete. Även 2010 uppmuntrade polisen skolor i Stockholm till att utföra anmälningar, med motivationen att skolan har ett brottsförebyggande ansvar, varpå anmälningarna ökade i antal. Samtidigt gjorde utbildningsdepartementets utredare andra tolkningar av vad skolans uppdrag innefattar, där de kom fram till att skolan inte skulle arbeta brottspreventivt, utan istället arbeta utifrån sitt värdegrundsuppdrag. Detta är ett talande exempel för hur det har förekommit olika trender kring hur skolan bör hantera dessa oönskade handlingar.

Författaren redogör för två diskurser, vilka hon menar är parallella, behovsdiskurs och brottsdiskurs. Den förstnämnda utgår från antagandet att när barn begår brott så är detta något som grundar sig i en social problematik, varefter detta är grundproblemet som behöver behandlas. Detta till skillnad från brottsdiskursen, där problemet ska åtgärdas utifrån straffrättsliga principer. Denna typ av resonemang kring polisanmälningar av barn är något som tydliggörs i författarens fjärde delstudie där rektorer intervjuats angående varför de eventuellt väljer att anmäla eller inte anmäla barns oönskade handlingar. Till följd av att rektorer har ett stort handlingsutrymme att tolka de riktlinjer som finns angående hantering av oönskade handlingar i skolan så blir deras tillvägagångssätt väldigt olika. I förlängningen innebär detta att rättssäkerheten riskerar minska till följd av att hanteringen av ärendena blir oförutsägbara. Författaren kunde urskilja två olika, men vanligt förekommande perspektiv bland rektorerna, där det ena bygger på att en anmälan av ett barn görs till följd av att barnet betraktas som offer för sin sociala situation och är i behov av sociala insatser och stöd. Det andra perspektivet utgår från att barnet betraktas som förövare och därmed behöver straffas och stå till svars för sina handlingar. Rektorer har även motiverat utförandet av anmälningar som ett indirekt kommunikationsmedel med socialtjänsten, då de inte upplever att tidigare uppmärksammanden av oro kring barnet har väckt någon reaktion, varken från familjen eller socialtjänsten.

Genom att studera den moderna grundskolans historiska kontext i relation till anmälningsplikten har författaren lyckats urskilja vad hon benämner en känslighetskultur. Med detta avser hon de stora krafttag som har tagits för att fokusera på trygghet som en del av den moderna skolans sociala uppdrag. Denna formella styrning av skolan tydliggörs bland annat av införandet av den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet (Prop.2009/10:165) som presenterade ett enskilt kapitel för trygghet och studiero. Åtgärder som vidtagits av skolan mot oönskade handlingar är exempelvis genom införandet av nolltolerans mot kränkande beteende. Denna känslighetskultur i kombination med principen om nolltolerans i skolan kan sammantaget uppgradera oönskade handlingar till kriminella handlingar.

Författaren menar att detta innebär ett slags förrättsligande av beteenden, där handlingar som tidigare setts som vanligt förekommande konflikter som skolan bör kunna hantera internt, istället bedöms som allvarigare med behov av polisens inblandning.

3.1.2

I Vainiks (2016) artikel *Mobbning, kränkning eller brott: konstruktioner och hantering av barns oönskade handlingar i den svenska grundskolan*, beskriver

författaren hur förhållandet mellan barns rättigheter och skyldigheter har formats genom historien, där det sedan slutet av 80-talet har skett en förändring. Barn betraktades tidigare inte som fullständiga individer då de inte ansågs vara färdigutvecklade i en kognitiv, moralisk och social bemärkelse. Det är ett synsätt som med tiden förändrats, och har lett till att barns förmågor i en högre grad likställdes med de vuxnas, vilket medförde att gränsen mellan dessa successivt blev mindre tydliga. Författaren tillskriver utvecklingen av barnkonventionen en stor betydelse i detta förhållningssätt, då barn tillskrivs egna rättigheter från en tidig ålder och ska betraktas som subjekt. En risk med detta synsätt menar författaren är, att barn likställs med vuxna i en alltför hög utsträckning och därigenom berövas delar av sin oskuld som barndomen innebär. Detta får till följd att barnen i tillägg till deras nyvunna rättigheter även tillskrivs skyldigheter i en hög, om inte samma utsträckning.

3.1.3

Magnus Dahlstedts (2017) skriver i sin artikel *Managing urban unrest: problematising juvenile delinquency in multi-ethnic Sweden* om ett ospecificerat bostadsområde i Sverige som har klassificerats som särskilt sårbart med bakgrund av bl.a. bilbränder och ungdomars konfrontationer med polisen. Syftet med artikeln är att analysera representationerna av uppkomsten och lösningarna till problemen med ungdomsbrottslighet i det här området genom intervjuer med företrädare för staten, kommunen och frivilligorganisationer som arbetar i området. Inom detta intresserar han sig särskilt för den diskrepans som råder mellan hur ett problem presenteras och vilka lösningar som förespråkas, med bakgrund av förändringar som har skett i den svenska välfärdsstaten, med en förskjutning av ansvar från staten till individen. Författaren menar att styrning och kontroll är någonting som utövas i samhället genom att beskriva och presentera någonting som ett problem, och sedan redogöra vilka insatser som krävs för att hantera detta problemet. I det här fallet avser problemet ungdomsbrottslighet, en term som inkluderar alla de beteenden från ungdomar som inte går i linje med samhällets lagar och normer.

Författaren pekar på hur representationer av problem är någonting som har förändrats över tid i det svenska samhället. Den svenska välfärdsstaten från 50-talet och framåt utmärktes för att vara ett progressivt samhälle med en stor offentlig sektor där solidaritet och ansvarstagande för alla dess medborgare förespråkades, det var en kontext inom vilket förekomsten och anledning till kriminalitet var någonting som förklarades utifrån en persons sociala situation, istället för att ses som ett personligt problem. I enlighet med detta var även det sociala arbetet framträdande inom kriminalvården där det skedde ett nära arbete med målet att arbeta på ett empatiskt sätt med både offer och förövare. I och med finanskrisen under 90-talet, uppstod ett ökat inflytandet av neo-liberala idéer där det svenska välfärdssamhällets grundvalar började ifrågasättas. Kritik började riktas mot vad som ansågs vara ineffektiva centraliserade styrformer där staten inte var kapabel att hantera de utmaningar som medföljer en allt mer globaliserad värld. Det var i denna kontext som det skedde successiv förskjutning av ansvarstagande från staten för att övergå till bland annat frivilligorganisationer och inte minst, individen.

Gällande ungdomar med ett avvikande beteende fokuserar nuvarande argument ofta på förekomsten av dysfunktionella familjer med föräldrar av invandrarbakgrund, där dessa inte anses ha det som krävs för att socialisera sina barn på ett sätt som överensstämmer med önskvärda normer. Författaren menar att det är

ett synsätt som förskjuter fokus från ett större samhälleligt och strukturellt perspektiv med frågor som segregation och diskriminering, för att istället lägga det fulla ansvaret på individen.

3.1.4

I artikeln *Violence in schools and representations of young people: a critique of government policies in France and England (2005)*, undersöker författarna Audrey Osler och Hugh Starkey dominerande diskurser om barn som begår våldshandlingar i skolan och hur dessa i sin tur kommit att påverka skolpolitiken i både Frankrike och England. De menar att media har spelat en stor roll i denna utvecklingen genom att de eldat på en dominerande auktoritär diskurs där skolor har framställts som våldsamma och otrygga platser.

Medan våldet och otryggheten i Frankrike har målats upp som ett problem med systemet, där skolpolitiken har fokuserat på att stärka lärarnas funktion som övervakare, har problemen i England istället tillskrivits de individuella barnen och resulterat i fler avstängningar av elever. Den uttalade avsikten med tillämpningen av åtgärder, såsom avstängning, har varit att stödja de barn som upplever svårigheter, medans författarna istället pekar på att denna form av uteslutning i sig är en form av övergrepp mot elever som riskerar att få långtgående och skadliga konsekvenser för dem. Författarna anser att de båda länderna borde sträva efter att utforma en skolpolitik som är i linje med FN:s konvention om barnets rättigheter, då denna innehåller många nyttiga direktiv som kan implementeras i deras skolpolitik.

Barnkonventionen betonar bl.a vikten av barnens rätt till inflytande i utformningen av de regler och beslut som berör dem, ett inflytande som författarna menar kan vara ett effektivt sätt att förebygga förekomsten av våldshandlingar i skolor. De hänvisar till empirisk forskning utförd i båda länderna som pekar på att de skolor som garanterar elevers inflytande och delaktighet i verksamheten har långt färre ordningsproblem på sina skolor. En sådan modell är den Engelska 'listening school', som har varit effektiv för att bekämpa förekomsten av mobbning. Synen på barn som passiva objekt har utmanats sedan införandet av barnkonventionen, för att istället förespråka bilden av barn som subjekt med egna rättigheter. Författarna menar dock samtidigt att arbetet med att implementera detta nya barnperspektiv har varit en långdragen process i båda länderna, utan tillräckliga reformer för att möjliggöra någon verklig förändring.

3.1.5

Ingela Kolfjord (2009) skriver om begreppet 'förrättsliganden av konflikter' i skolan i boken *Konflikthantering i skolan - kamratmedling framför nolltolerans*. Författaren resonerar i samband med detta begrepp, om eventuella konsekvenser av förrättsliganden av ungdomars konflikter. En konsekvens är att ungdomars självidentifikationsprocess kan bli färgad av omgivningens uppfattning av dem, exempelvis som avvikande eller brottslingar. Denna typ av stämpling kan få ungdomar att se sig själva utifrån omgivningens blick. Rättssystemets juridiska termer och konstruktioner av en handling kan ligga till grund för ungdomens egen självbild, men även det omgivande samhällets bild av ungdomen. En reell konsekvens är exempelvis att en dömd ungdom kan få svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden.

Risken med förrättsligandet av konflikter är även att de subtila nyanser och komplexiteten som faktiskt kan finnas i konflikter, tenderar att försvinna, då de

behöver omvandlas till rättssystemets tolkningar och språk som är mer fokuserat på motsatsförhållanden i form av rätt och fel. Författaren skriver att den kunskap som finns i form av studier kring ungdomsbrottslighet och tvångsinsatser, visar på att många ungdomar fortsätter sin brottskarriär, trots insatser. Även Vainik (2017) och Margareta Stigsdotter Ekberg (2010) *Dom kallar oss värstingar- Om ungas lärande i mötet med skolan, socialtjänst och polis*, skriver att det inte finns forskningsresultat som visar att det skulle finnas en avskräckande effekt i brottsförebyggande syfte när det kommer till att polisanmäla barn. Att skrämma barn som begått brott, riskerar istället att ha en motsatt effekt. Något som även styrks av SOU 2008:111 - *Barn som misstänks för brott*.

3.1.6

Stigsdotter Ekberg (2010) undersöker i sin avhandling, hur mötet ser ut mellan unga som befinner sig i problem, och representanter från olika myndigheter i samhället såsom polis, skola och socialtjänst. Hon är intresserad av vilket innehåll som kommuniceras med ungdomarna i mötet med dessa samhällsrepresentanter, men även vad de lär sig om sig själva och vad de lär sig om samhället i dessa möten. Avhandlingen baseras på intervjustudier som har utförts dels med samhällsrepresentanter i form av lärare, socialsekreterare och poliser, samt med ungdomar genom föreningen Unga Kris. Genom det insamlade materialet härleder författaren uttalandena i sin avhandling till två skilda synsätt. Dessa synsätt går även i linje med Vainiks (2017) beskrivning av två parallella diskurser om behov och brott. Det ena synsättet utmärks av hårdare tag. Här betraktas de unga som omoraliska individer som bär det fulla ansvaret för sina handlingar, och som även bör straffas därefter. Det andra är präglad av ett vårdande perspektiv där ungdomarna ses som en sårbar grupp som inte fångats upp av samhället och är i behov av stödjande insatser.

I det empiriska materialet framkommer det att det även inom samma organisation, i detta fall polismyndigheten, sker skiftande tolkningar angående vad som betraktas som ett brott. En jämförelse görs mellan polisens förhållningssätt till ungdomsbrott i en mindre, respektive större stad där den förstnämnda betraktade det som en självklarhet att polisanmäla ett ungdomsbråk, medan polisen i en större stad hade inställningen att det kunde röra sig om mindre konflikt som inte kräver inblandning. Författaren pekar på att rättssäkerheten kan variera beroende på vilken ort ungdomen hör hemma. Risken är större för att oskyldiga blir drabbade i den mindre staden till följd av deras snabba ingripande, och i den större staden riskerar problematiken att förminska som en konsekvens av att det utförs ett större antal anmälningar i förhållande till deras resurser. Författare menar att detta tyder på att normer och lagar alltid är föremål för olika tolkningar beroende på kontexten.

3.2.1 Rapporter

I brottsförebyggande rådets rapport *Barn som begår brott- Polisens hantering av misstänkta personer under femton år* (2007:16), beskrivs det bland annat i vilka situationer socialtjänsten inte vill att en polisanmälan mot barn ska ske, och varför. Dessa är uppdelade i tre punkter. Den första punkten som de medverkande socionomerna tar upp, är att vissa brott är så pass lindriga att en polisutredning inte är nödvändig. Den andra punkten berör att socialtjänsten i många fall redan har mycket dokumentation angående barnet, vilket är tillräckligt för att fatta beslut kring eventuella insatser. Den tredje punkten berör tidsaspekten som tillkommer när en

polisutredning sker, då detta kan fördröja socialtjänstens arbete med barnet, i väntan på eventuella förhör. Att fördröja socialtjänstens insatser på grund av polisens arbete menar de medverkande kan leda till stor ångest för alla inblandade. Vidare i rapporten går det att läsa att rikspolisstyrelsen rekommenderar socialtjänst, socialnämnd och polismyndighet att sluta lokala avtal i hur samverkan ska gå till när ett barn misstänks för brott. Trots dessa rekommendationer har det inte givit något större utslag. Rikspolisstyrelsen betonar även vikten av att utredningar rörande barn ska ske på liknande vis på alla polismyndigheter av rättssäkerhetsskäl.

3.2.2

I brottsförebyggande rådets rapport *Barn som begått brott- Socialtjänstens och polisens åtgärder* (2008:11), lyfts tre perspektiv fram som positiva effekter av att polisen inleder utredning av minderåriga barn. Den första är tanken om att en utredning skall öka förtroendet för rättsväsendet, den andra är att den som blivit utsatt för brott, alltså brottsoffret, skall få en känsla av upprättelse och den tredje effekten skulle vara att barnet som begått brottet, genom markering från samhället, skall sluta begå vidare brott. Som nämnts ovan har det dock inte lyckats genomföra tillräckligt pålitliga studier som bekräftar dessa önskade effekter.

3.2.3

I brottsförebyggande rådets rapport *Brott begångna av barn- En utvärdering av ändringarna i lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare under 15 år* (2014:20) går det att läsa att vid brott som på grund av att de ansågs särskilt grova eller som inleddes på socialnämndens begär, var endast socialtjänsten närvarande vid tre av tio polisförhör. I rapporten står det att att åtgärder på grund av denna brist är av största vikt, eftersom lagen anger att socialtjänsten skall vara närvarande.

4. TEORI

I följande kapitel presenterar vi två olika teorier, varav den ena delger en förklaring till avvikande beteende utifrån ett sociologisk perspektiv, och den andra är en teoretisk förklaringsmodell för de svårigheter som kan uppstå i samverkan mellan olika professionella aktörer.

4.1.1 Teori 1- Avvikandets sociologi

Becker (2006) beskriver i boken *Utänför- Avvikandets sociologi*, om uppkomsten av sociala regler utifrån kontexten att samhällen inte är ett enkelt företagande där alla dess medlemmar är överens om vilka regler som ska gälla och hur de bör tillämpas. Istället utgår de många gånger från olika gruppers skiljelinjer som kan baseras på bl.a. kultur, klass eller yrkestillhörighet, där de problem som de stöter på kan hanteras utifrån helt olika regelkomplex. Det är när dessa gruppers regler och hantering av problem inte överensstämmer med varandra som det uppstår oenighet angående vilken typ av beteende som är acceptabelt i olika situationer. Författaren menar att ett vanligt sätt att definiera avvikelse på inom sociologisk forskning är att se det som ett brott mot uppsatta regler som det finns konsensus kring. Han framför kritik mot detta synsätt då det förutsätter att människor som begår avvikande handlingar tillhör en egen homogen kategori, vilket han menar är ett något förenklat synsätt.

Han menar istället att avvikelse är någonting som skapas av samhället, inte i det avseendet att samhället till viss del är ansvarigt för en persons sociala situation som kan leda till ett avvikande beteende, utan att avvikelse är någonting som skapas av sociala grupper genom att de upprättar regler, utefter vilket handlandet sedan definieras som avvikande om det överträds. Becker (2006) menar att dessa människor inte kan antas tillhöra en homogen kategori till följd av att avvikelse till stor del är ett resultat av hur andra människor reagerar på en viss handling. Till följd av att många människor kan betecknas som avvikare trots att de inte har brutit mot någon regel blir det enda som de har gemensamt att de delar erfarenheten av att bli definierade som avvikare. Eftersom det är sociala grupperns reaktioner som avgör huruvida en persons handling ses som avvikande blir det av största vikt att problematisera just dessa reaktioner. Det kan exempelvis finnas tillfällen då en och samma persons handling först har mötts av en relativt mild reaktion, för att senare övergå till att betraktas som en allvarlig överträdelse. Författaren exemplifierar detta genom att beskriva hur samhällets attityder kan genomgå förändringar gentemot vissa typer av avvikande beteende, såsom användande av narkotika eller människors sexuella orientering. Vad som konstruerar en avvikande handling går alltså dels att härleda till om den bryter mot uppsatta regler eller inte, men till lika stor del på hur andra människor reagerar på den handlingen.

Vid studier om avvikande beteende är det viktigt att poängtera att perspektivet hos de som fördömer en viss typ av beteende många gånger inte delas av de som utför det. Det kan då uppstå en känsla av att bli dömd utefter regler som man inte varit delaktig i att skapa eller för den delen accepterar. Regler är i princip alltid någonting som människor tillämpar mot andra utan att de önskar bli föremål för dessa, ett förhållande som författaren beskriver blir väldigt tydligt när det kommer till regler som görs upp för ungdomar. Till följd av att dessa inte anses inneha det förstånd eller känsla för ansvar som krävs, är det istället de vuxna som upprättar reglerna som styr deras liv, i alltifrån deras skolgång till sexuella beteenden. Författaren påpekar även att det genom de olika politiska processer som pågår i samhället, ständigt råder oenighet angående de regler som upprätthåller vissa människor som avvikare (Becker 2006).

4.1.2 Impulser och självidentifikation

Becker (2006), beskriver även att alla människor känner impulsen av att vilja göra en avvikande handling ibland. Han vänder på det hela genom att beskriva att det kan vara mer intressant att fråga sig varför så många människor inte följer sina avvikande impulser, snarare än att fokusera på varför vissa följer dem. Författaren använder begreppet engageringsprocess, där en person som lyckas avstå från sin avvikande impuls kan göra detta genom att den har blivit delaktig i de konventionella institutioner och de konventionella beteenden som den befinner sig i.

Engageringsprocessen kan vidare beskrivas som en positiv process som är främjande, då individen genom att förstå hur den ska bete sig i sociala sammanhang kan undvika negativa situationer. Detta sker alltså som en process där individen prövar sig fram för att hitta ett sätt att passa in i sitt sammanhang.

Becker (2006), beskriver att vissa personer som begår avvikande handlingar, gör det delvis på grund av att de under uppväxten inte lärt sig att följa de konventioner, normer, lagar och regler som styr samhället de lever i. Personer kan därmed känna sig mer bekväma med att begå avvikande handlingar, i form av att

handla efter sina impulser. Författaren beskriver vidare att skapandet av ett avvikande beteendemönster i första hand handlar om att i sitt sociala sammanhang bli betecknad som en avvikande person, detta genom att avslöjas offentligt. Det kan ske på olika plan, där den ena handlar om individens egen självbild, där denne kan börja straffa sig själv för vad den har gjort, utan att omgivningen tillämpar regler mot denne. Den andra handlar om att individen på olika sätt vill bli sedd och avslöjad genom att begå en avvikande handling. Att bli avslöjad och stämplad kan ha stora konsekvenser för personens sociala liv och självbild, men även ge personen en ny status.

En person som stämplas som avvikare, etiketteras utifrån sin handling och riskerar sedan att behandlas utifrån dessa etiketter. Att bära på en avvikarstatus kan i andra personers ögon vara jämställt med att besitta ytterligare egenskaper som inte är önskvärda. Detta kan exemplifieras utifrån att om en person döms för ett viss typ av brott, har den visat sig sakna respekt för lagen, vilket innebär att denna kan antas begå andra brott och överträda andra lagar och regler. Den tillskrivs etiketten 'kriminell', som i allmänhetens ögon ses som något skrämmande, men som egentligen har en mångbottnad innebörd. Att behandla en person, i första hand utifrån dennes avvikarstatus, kan förändra en persons självidentifikation. I längden kan personen komma att identifiera sig själv som denna avvikande person (Becker 2006).

4.2.1 Teori 2- Samverkansteori, förvrängning, tillägg och utelämnning

“Samverkans minsta gemensamma nämnare är att två eller fler personer *interagerar* om *något* i ett specifikt *syfte*” (Danermark 2004:17 *Samverkan- en fråga om makt*)

Författaren Danermark (2004) beskriver i sin bok, komplexiteten som uppstår vid samverkansprocesser, där kunskap, status och makt är några av komponenterna som kan försvåra ett samarbete. För att beskriva denna komplexitet använder han begreppet social representation, som han menar är en viktig faktor i samverkansprocesser. Detta avser att olika yrkesgruppers erfarenheter, förkunskaper, utbildning och kollegiala kontakter, skapar och formar olika bilder av samma fenomen.

Skapandet av dessa fenomen är en social process som kan skapa svårigheter i samverkanssituationer, då olika yrkesgrupper har vitt skilda åsikter, inställning och kunskap kring samma fenomen. Bilden av vad som är ett problem eller inte har även att göra med att yrkesgruppen vill tillfredsställa sina behov och intressen kring fenomenet, vilket författaren benämner som en socio- centrerad kunskapsform. Gällande samverkan kan det då plötsligt bli svårt att komma överens om vad ett problem är och hur det ska hanteras. Ett exempel på detta är när ett och samma problem kan betraktas utifrån antingen ett socialt eller medicinskt perspektiv. Det kan då uppstå svårigheter för representanter för socialtjänsten och sjukvården att samverka då de inte är eniga om vilket perspektiv de borde utgå ifrån.

Författaren menar att representationerna inom en organisation är till för att vara ändamålsenliga, och redogör vidare för tre sätt som detta riskerar att påverkas. Det första är *förvrängning*, vilket innebär att egenskaper hos fenomen/objekt som skall behandlas antingen förstoras upp eller tonas ned. Det andra beskriver författaren som *tillägg*, då fenomen/objekt tillskrivs egenskaper som det egentligen inte besitter, och det tredje avser en *utelämnning* av vissa egenskaper. När detta sker i verksamheter och organisationer sker det inte på ett uträknande plan, utan i enlighet med den

yrkesgruppens specifika övertygelser och inställning till fenomenet/objektet. Det innebär vidare att det inte går att säga vad som är mer sant än något annat (Ibid).

4.2.2 Modellstark/modellsvag

I samverkanssituationer kan olika aktörer eller organisationer vara modellsvaga eller modellstarka (Danermark 2004). Att vara modellsvag innebär att aktören har lite representation, eller helt saknar föreställningar kring ett fenomen/objekt, medan en modellstark aktör besitter en utvecklad kompetens inom det område som samverkan sker kring. Modellsvaga aktörer som befinner sig i samverkan med aktörer som är modellstarka, försätts ofta i ett underläge, där de till följd av att de inte besitter samma kunskap, istället riskerar att överta de modellstarkas representationer. Risken med att hamna i underläge är som nämnts ovan, att den representation som övertas, inte är den enda sanningen, utan en socialt skapad bild som stämmer överens med den specifika modellstarka aktörens syfte, uppfattning och intressen i frågan. Danermark (2004) skriver att en sådan process oftast sker omedvetet och inte med syftet att utöva makt, även om det i slutändan kan bli ett maktutövande.

Om samverkan istället sker mellan två modellstarka aktörer, men som har olika uppfattning kring ett fenomen, finns det risk för att en maktkamp utbryter. Författaren menar att det egentligen är en ideal situation då alla samverkande parterna besitter stor kunskap kring fenomenet utifrån deras yrkesgrupps kunskapsfält. För att undvika maktkamper och problem i samverkan anser författaren att aktörerna från början måste vara tydliga med dessa olika synsätt och bilder av fenomenet, detta genom att diskutera *förvrängning*, *tillägg* och *utelämning*. Författaren menar att det ökar respekten för respektive aktör och skapar en förståelse kring de olikheter som kommer finnas under samverkan.

Samverkan kan även ske mellan två modellsvaga aktörer, det innebär att samverkansgruppen då har otydliga sociala representationer angående fenomenet. Det rör sig ofta om situationer som uppstår kring nya fenomen, där aktörerna inte hunnit utveckla tillräcklig kunskap eller erfarenhet. Risken blir här att bilden av fenomenet inte stämmer överens med verkligheten.

4.2.3 Samverkansproblem kopplat till makt.

Samverkansproblem kan även härledas till de regelverk och den lagstiftning som styr organisationen. En organisation som sitter på beslutsfattande positioner kan på det sättet få en tydlig maktposition gentemot de organisationer de samverkar med. Om en organisation har en beslutsfattande position som rör sig utanför den egna organisationen, alltså att den påverkar andra organisationers vidare process i samverkan, menar författaren att de som sitter på den typen av makt måste vara varsamma med sin position och förankra sina beslut väl i samverkansgruppen.

En professions status och hierarkiska ställning kan även vara en avgörande faktor för maktutövning i samverkansprocesser. Författaren menar att med ansvar kommer även makt. I en samverkansprocess uppstår det oftast hierarkier som tillkommer utifrån ansvarsfördelning. Det betyder dock inte att det är hierarkin i sig som fördelar makten, utan att det är den aktör med mycket ansvar som oftast hamnar högst upp i hierarkin, och därmed innehar större makt än de andra aktörerna. För att motverka maktutövning menar författaren att arbetsfördelningen och ansvarsområdena måste diskuteras och tydliggöras i början av en samverkansprocess.

Den ekonomiska aspekten vid samverkan är också något som kan ligga till grund för olika organisationers intressen kring ett fenomen/objekt, då många organisationer faktiskt styrs av ekonomiska faktorer i olika stor utsträckning (Danermark 2004).

4.2.4 Asymmetriska maktförhållanden

När det i en samverkansprocess uppstår asymmetriska maktförhållanden mellan olika aktörer och speciellt när det handlar om att ge den modellsvaga en chans att närma sig de modellstarka, beskriver Danermark (2004) att det finns fyra olika villkor som kan ställas vid en samverkansprocess, *tids-, form-, symmetri- och icke-allians- villkoren*. *Tidsvillkoret* skall formuleras så att den modellsvaga ges tillräcklig med tid att forma sig en egen bild av fenomenet/objektet. Det kan ske genom att den modellsvaga kan ta del av de modellstarkas kunskaper, men även konsultera oberoende experter, för att stärka hela samverkansgruppen. *Formvillkoret* beskriver under vilka förutsättningar samverkan sker, exempelvis när sammankomsterna sker, hur ofta eller vilken typ av språk som används. För att upphäva effekten av att den modellsvaga blir utesluten och på det viset får sämre förutsättningar i samverkansgruppen bör formen för samverkan anpassas till alla i gruppen. Det tredje villkoret kallas för *symmetrivillkoret* och bör ställas för att minimera maktutövning i form av exempelvis ekonomiska resurser, hierarkiska ordningar eller lagstiftning, det handlar om att inta ett rationellt maktperspektiv så att den modellsvaga inte utnyttjas av de modellstarka. Det sista villkoret, *icke-alliansvillkoret* beskriver hur det kan uppstå allianser i samverkansgrupper där den modellsvaga kan få svårigheter att forma sig en egen bild av fenomenet/objektet på grund av att de andra i samverkansgruppen gemensamt driver frågor mot den modellsvagas intresse.

4.3 Sammanfattning

För att kort sammanfatta vad som behövs för att samverkan ska bli så bra som möjligt för alla inblandade, menar författaren att intagandet av ett maktkritiskt perspektiv är viktigt för att skapa en medvetenhet kring vilka förutsättningar den specifika samverkanskonstellationen har. I detta menar han även att det är viktigt att inte personifiera makten, utan istället se den som en kontext och som en struktur som skapar den eventuella maktobalansen (Danermark 2004).

5. METOD

I följande kapitel kommer vi presentera samt diskutera hur vi har gått till väga när vi skrivit denna uppsats.

5.1 Urval

När vi bestämde oss för att göra denna intervjustudie ville vi intervjua yrkesgrupper som på olika sätt är inblandade när ett barn blir polisanmält i grundskolan. Dessa utgjorde representanter från skolan, polisen och socialtjänsten. I kapitlet kunskapsläge redogjorde vi för en doktorsavhandling där författaren intervjuade rektorer i ämnet polisanmälningar mot barn i grundskolan. Med anledning av att det nyligen genomförts en liknande intervjustudie i ämnet, valde vi att flytta vårt fokus från rektorer till andra yrkesgrupper som blir representerade i den här processen, såsom

lärare, skolkurator, polis och socialsekreterare. Läraren ville vi intervjua för att de är med i det dagliga arbetet vid konflikter i skolan. Skolkuratoren ville vi ha med då denne är en del av skolans elevhälsoteam och ofta är med i krissituationer på skolan som rör barn. De två poliserna som vi intervjuade har haft många olika tjänster under sina karriärer, den ena arbetar som ungdomsutredare och den andra arbetar med förebyggande arbete med inriktning på ungdomar. Till sist intervjuade vi två personer som arbetar inom socialtjänsten, en person som är gruppleddare på en socialjour med många års erfarenhet som socialsekreterare, och en socialsekreterare på en barn och familjeenhet. Dessa ville vi ha med eftersom att en polisanmälan av ett barn alltid går vidare till socialtjänstens barn- och familjeenhet för eventuella vidare utredningar av barnet. Anledningen till att vi ville intervjua en person från sociala jouren var att de anmälningarna som inkommer till dem, är väldigt brådskande ärenden som polisen vill att sociala jouren skall få kunskap om på en gång. Vi tänkte därmed att det perspektivet kunde vara intressant och fördjupande för vår uppsats. Socialsekreterare på barn och familjeenheten får däremot ta emot både brådskande ärenden men även mindre brådskande ärenden, varför vi även valde att intervjua en socialsekreterare på barn och familjeenheten.

När vi skulle hitta informanter till vår studie var vi öppna för möjligheten att vissa informanter kunde leda oss vidare till andra personer av intresse för studien. Detta är ett tillvägagångssätt som kallas för snöbollsurval. Tre av informanterna som deltagit i studien är personer som vi har kommit i kontakt med genom personliga bekantskapskretsar. I linje med snöbollsurvalet ledde dessa oss sedan vidare till ytterligare tre informanter som var av hög relevans för vårt valda problemområde. På detta sätt har vi samtidigt, i enlighet med Ahrne & Svensson (2016), valt ut personer på merit av deras specifika kunskaper inom ett visst område.

5.2 Semistrukturerade intervjuer med Intervjuguiden

Vi använde oss av en semistrukturerad intervjuform med färdig intervjuguide (se bilaga 1-4). Vid utformningen av intervjuguiden valde vi att till en början formulera frågor som är relevanta för samtliga yrkesgrupper som vi intresserade oss för. Därefter valde vi att specificera frågor utifrån deras olika professioner. En nackdel med semistrukturerade intervjuer är att intervjuaren ställer frågor som utgår ifrån dennes kunskapshorisont, vilket i sin tur kan leda till att den intervjuade får en begränsad möjlighet att lyfta fram sina perspektiv (se Aspers 2011). En av fördelarna med en semistrukturerad intervjuform är att frågorna och ordningen frågorna ställs i, kan anpassas utefter situationen. Frågorna vi ställde var i linje med upplägget för en kvalitativ intervju, relativt öppet formulerade för att undvika en alltför strikt styrning av samtalet och ge utrymme för informanten att bli delaktig i att leda intervjuens riktning vidare, och att i så stor utsträckning som det är möjligt ge dem chans att lyfta fram sina perspektiv (se Aspers 2011, Ahrne & Svensson 2015).

I intervjusituationerna var vi måna om att informantens egna kunskaper och uppfattningar skulle få ligga i fokus till följd av att just detta är studiens syfte. Det tillvägagångssättet möjliggör för en bredare och mer nyanserad bild än vid ett standardiserat frågeformulär (se Ahrne & Svensson 2015). Vid överväganden angående hur vi ville formulera frågorna till intervjuguiden, valde vi att undvika ordet "varför" då detta skulle kunna skapa en känsla av ifrågasättande från vår sida. Genom att använda sig av ordet "hur" uppstår istället en mer öppen atmosfär som ger känslan av samtal istället för utfrågning. Detta såg vi som en viktig del i att, dels skapa en

trygg intervjusituation, men även för att utjämna eventuella maktbalanser som kan uppstå i ett sådant sammanhang (se Aspers 2011). En av riskerna med förekomsten av ett sådant maktförhållande är att intervjupersonen börjar anpassa sina svar efter vad de tror att intervjuaren vill höra, eller vilket som bör vara det "rätta" svaret på frågan, eller att det känner sig utfrågade i likhet med ett förhör. En annan viktig del i intervjusituationen är intervjuarens empatiska förmåga och genuina intresse för personens berättelse, vilket är en förutsättning för att skapa en god intervjusituation (se Ahrne & Svensson 2015).

5.3 Intervjusituationen

Fyra av intervjuerna gjordes via telefon eller skype. Det är ett tillvägagångssätt som främst beskrivs i termer av att vara tidsbesparande (se Ahrne & Svensson, 2015). I vårt fall har det främst handlat om att vi under studiens gång har haft svårt att få tag på informanter i närområdet, varav det geografiska avståndet inte har gjort det möjligt för oss att mötas fysiskt. Men till följd av att vårt urval inte begränsas av ett geografiskt närområde, var det inget hinder för oss att vända oss till andra delar av landet för att hitta informanter.

En av våra informanter som befann sig i närområdet, valde att i sista stund avbryta sin medverkan på grund av att hon inte ansågs sig själv vara ett lämpligt intervjuobjekt, efter att ha tagit del av intervjuguiden. Hennes ersättare blev en person som befann sig på annan ort.

Vi hade även svårt att få kontakt med poliser i närområdet till intervjuerna, vilket gjorde att vi vände oss till andra delar av Sverige, vilket resulterade i att även poliserna befann sig på annan ort och blev intervjuade via skype och telefon. Det var även mycket svårt att få tag på en utredande socialsekreterare på barn och familj enhet. Vi hade kontakt med många olika personer som på grund av antingen tidsbrist eller att de ansåg att de inte hade tillräckligt med erfarenhet för att delta i studien, därför tackade nej. Slutligen fann vi en utredande socialsekreterare på barn och familj, som vi hade möjlighet att intervjuas fysiskt.

En nackdel med telefonintervjuer är att intervjun dels behöver mer förberedelser och dels att intervjun riskerar att bli mer formell. Dock kan telefon och skype intervjuer med fördel användas när ämnet avser bestämda sakförhållanden, vilket det gör i vårt fall. I en intervjusituation som berör känsliga ämnen för personen som intervjuas, kan det vara bra att ses fysiskt, för att som intervjuare lättare kunna känna in stämningar och känslor som uppstår. Men då vi i våra intervjuer berör faktiska omständigheter kring ett specifikt ämne som inte är känsligt för personerna som intervjuades, ansåg vi att skype/telefonintervjuer fungerade väl i denna studie (se Ahrne & Svensson 2015).

5.4 Avgränsningar

Inför skrivandet av den här uppsatsen blev vi tvungna att göra en del övervägande angående avgränsningar till följd av att ämnet är väldigt brett. Polisanmälningar mot barn inom grundskolan skulle kunna innefatta alla typer av 'brottsliga' handlingar som begås i en skolmiljö, såsom skadegörelse, stöld, alkohol- och drogmissbruk eller försäljning. Till följd av detta valde vi att uteslutande fokusera på de handlingar som innefattar våld och kränkande behandling, vare sig detta sker elever emellan, eller rör sig om konflikter mellan elever och skolpersonal. Denna avgränsning är även någonting som framgår i litteraturen som vi presenterar i kunskapsläget, där vi

intresserar oss för forskning som först och främst har berört våldshandlingar. En annan avgränsning härrör sig till examensarbetets omfattning. Då det är på kandidatnivå hade vi begränsat med tid att slutföra studien på, och antalet informanter anpassades därefter för att göra det genomförbart. Eftersom vi inte har valt att studera några enskilda, eller specifika verksamheter och då vi endast ämnar undersöka rådande attityder och uppfattningar hos representanter för relevanta yrkesgrupper, så utgör den geografiska avgränsningen Sverige som helhet.

5.5 Val av teori

Vid valet av teori till vår studie, tänkte vi utifrån det sociala arbetets relevans och perspektiv, men vi ville även hitta teorier som kunde inspirera till nya frågor och tankar. En teori kan även till viss del hjälpa till att avgränsa studien och på så sätt vara behjälplig i att hitta fokus i arbetsprocessen (se Aspers 2011).

I och med att vi skulle skriva om barn och barns beteende, hade vi sedan uppstarten av denna uppsats klart för oss att vi ville ha med en teori som genom ett socialt perspektiv kunde beskriva hur ett avvikande beteende kan uppstå och förklaras. Vi bestämde oss för att använda Beckers (2006) sociologiska teori om avvikande beteende efter att ha intervjuat tre av våra informanter.

När vi gjorde vår förstudie till uppsatsen, genom att se på tidigare forskning inom samma område som vi skulle skriva om, upptäckte vi mycket tidigt att det verkade som att samverkan mellan de yrkesgrupper som möter de barn som blivit polisanmälda i skolan, inte alltid fungerade så bra. Det blev delvis bekräftat av våra informanter. Därav bestämde vi oss för att använda Danermarks (2004) samverkansteori, som på ett pedagogiskt och tydligt sätt beskriver förutsättningar för god samverkan, men som även tar upp vanliga problem som kan uppstå, samt hur samverkan kan kopplas till makt. Denna teori gav oss en bra relation och grund till det empiriska materialet när vi senare började tematisera våra transkriberade intervjuer (se Aspers 2011).

5.6 Forskarens roll

En fråga som är aktuell att föra in i sammanhanget är hur vår roll som utförare av den här studien riskerar att påverka dess innehåll. Vi har under uppsatsen strävat efter att vara så objektiva som möjligt, även fast vi är medvetna att det inte är möjligt att vara fullständigt objektiva. Under uppsatsens gång hade vi som mål att informanternas berättelser och de valda teorierna skulle vara det som var drivande (Se Aspers, 2011). Dock är vi väl medvetna om att de personliga utgångspunkter vi har i form av bland annat särskilda förkunskaper, perspektiv från exempelvis vår utbildning på socionomprogrammet och tidigare erfarenheter, onekligen kan ha en inverkan på tolkningen och analysen av materialet. Men det faktum att vi är medvetna om detta dilemma är samtidigt något som kan minska risken för ett sådant inflytande (Ibid)

5.7 Arbetsfördelning

Att vara två författare till en uppsats kräver i viss mån uppdelning av arbete. Vi har tidigare under vår utbildning skrivit uppsats tillsammans, vilket gjorde att arbetsprocessen och fördelningen av arbetet skedde på ett naturligt och dynamiskt sätt. I vårt fall har vi arbetat mycket tillsammans, genom att alltid ta del av vad den ena har skrivit under ett arbetspass och vi har givit varandra tillstånd att ändra i varandras texter. Anledningen till att vi valt att arbeta på det sättet är att vi först och

främst ville få en bra och sammanhängande text men även för att vi båda ansåg att slutresultatet blev bättre med fler ögon på all text som producerades av oss. Vi har alltså inte delat upp arbetet genom att exempelvis ha ansvar för olika kapitel, utan vi har skrivit alla delar tillsammans och ofta har den ena tagit vid där den andre slutat. Den enda uppdelningen vi gjorde var att vi höll i tre intervjuer var och transkriberade tre intervjuer var.

5.8 Forskningsetiska överväganden

Vetenskapsrådets forskningsetiska principer (2017), bygger på fyra huvudsakliga principer, informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet.

Våra informanter fick ett informationsbrev skriftligen via mail med information om studiens syfte enligt principen om informationskravet (se bilaga 5). Enligt principen om samtyckeskravet inhämtades samtycke från deltagare och deras verksamhetschefer samt informerades deltagarna via informationsbrevet att medverkan i vår studie är frivillig och att deltagarna har möjlighet att avbryta sin medverkan närhelst de önskar. I enlighet med principen om konfidentialitetskravet informerades vi deltagarna om att de kommer anonymiseras i studien, så att resultatet inte går att koppla till enskilda individer (se Ahrne & Svensson, 2015). I linje med detta har vi även valt att anonymisera verksamheternas geografiska position till följd av att materialet även inkluderar känslig information om barn. Principen om nyttjandekravet bygger på att de uppgifter som samlas in endast får användas för den aktuella studien. Det innebär för vår del av det inspelade intervjumaterialet raderas samt transkriberingarna av intervjuerna efter examinationstillfället.

5.9 Litteratursökning

Vi har använt oss av och sökt information på databaserna SwePub, ProQuest, Sociological Abstracts. De sökord vi använde i SwePub var följande: *police report, Social service, school, underage, minor, juvenile, violent, misbehaviour, delinquency, norm*. Sökningen gav 14 träffar varav tre av dem var relevant för vår studie. På SwePub gjorde vi en kortare sökning: *skola, polisanmälningar*, där vi hittade en artikel och en doktorsavhandling.

I databasen ProQuest använde vi tre olika sökningar varav en kort med sökorden: *reporting crimes against juveniles*, där sökningen gav 58 träffar, där vi fann 1 artikel som vi valde att ha med i vår studie. När vi använde oss av sökorden: *school, police report, minor child, juvenile, violence, misbehaviour, delinquenc, norm*, med 246 träffar, valde vi att ha med 1 artikel i studien. Vi sökte även med orden: *school, juvenile, child, violence, misbehaviour, order, stigma* som gav 12 träffar, varav vi hittade 1 artikel som vi använde oss av.

I tillägg till detta har vi även funnit material genom att söka på BRÅs hemsida.

5.10 Metodologiska överväganden

Vi anser att vår studie, med anledning av dess utformning och begränsande urval, inte kan vara fullständigt representativ för området som studeras. Vi har intervjuat sex personer, med två vardera från respektive verksamhetsområde. Samtliga av dessa har varit verksamma på olika orter i landet vilket resulterade i att dessa hade vitt skilda erfarenheter av samma typ av arbete. En studie hade med förtjänst kunnat utföras

inom en och samma stadsdel, för att skapa en mer konkret bild av det valda fenomenet. Risken skulle dock vara att studien skulle återge en ganska snäv och eventuellt skev bild av problematiken utifrån ett större perspektiv.

Fördelen med att öppna upp urvalet för att inkludera hela Sverige medförde större möjlighet för resultatet att visa på olika attityder och tillvägagångssätt inom valda yrkesgrupper. Urvalet av intervjupersonerna delades upp utifrån tre verksamhetsområden och inte enbart utifrån vilken yrkesgrupp de tillhörde. Gällande skolan var vi intresserade av inte bara lärare, utan även andra representanter från verksamhetsområdet, inom vilket vi gärna ville inkludera en skolkurator i tillägg till lärarens perspektiv för att skapa mer nyans. Detsamma gäller även socionomerna som ingår i studien, där vi i tillägg till att intervju en utredande socialsekreterare på barn och familjeenhet, även ville ta in perspektiv av någon som arbetar med frågan i mer akuta situationer. När det gällde poliserna hade vi inte samma valmöjligheter till att bredda urvalet till följd av svårigheter att få tag på intervjupersoner. Däremot resulterade det i att vi fick tillgång till två poliser som hade skilda erfarenheter, såsom även framgår i studien, något som kanske inte hade varit möjligt om dessa varit aktiva på samma ort.

Att endast intervju sex personer för att skapa förståelse för ett komplext problemområde, innebär att de intervjuade endast delger deras personliga åsikter och erfarenheter kring ämnet, och kan därigenom inte representera hållningen för alla som arbetar inom deras respektive verksamhetsområden. Vår frågeställning lämnar utrymme till detta, och gör inte anspråk på att vara heltäckande i detta avseendet (Se Aspers 2011)

5.11 Bearbetning av det empiriska materialet

Vi valde att dela upp resultat och analys till varsitt kapitel, då vi föredrog att strukturera upp det empiriska materialet på det sättet. Nedan redogör vi först hur vi gick tillväga när vi tematiserade intervjuerna inför skrivandet av resultatkapitlet. Vidare beskriver vi vilka rubriker vi valde till analyskapitlet utifrån valda teorier.

Vi kodade de transkriberade intervjuerna genom att försöka hitta återkommande teman och ord. Då vi hade valt vilka teorier vi ville använda oss av i analysen när vi började koda och tematisera våra intervjuer, gjorde detta att de teman som dök upp var kopplade både till teorierna, frågeställningen och själva materialet i intervjuerna. Kodning kan beskrivas som ett sätt att strukturera upp sitt empiriska material, skilja ut vissa delar och ställa materialet i relation till varandra (se Aspers 2011). När vi hittade teman var vi öppna för att hitta både liknande beskrivningar av samma problem i materialet, men även intresserade av att hitta motsägelser med hopp om att få en nyanserad bild av fenomenet (Ibid).

Vi började med att läsa igenom intervjuerna var för sig. Vi kodade transkriberingarna och jämförde sedan vilka ord eller teman vi hittat i intervjumaterialet. Resultatet blev 9 övergripande teman som vi ville fokusera på till vårt resultatkapitel, dessa var:

1. Ålder, 2. Samverkan, 3. Yrkesperspektiv, 4. Förebyggande arbete, 5. Vikten av relationer, 6. Syfte med polisanmälan, 7. Konflikthantering, 8. Hemmet och familjen, 9. Barnets beteende.

Av dessa 9 teman skapade vi sedan 4 rubriker vari de 9 teman rymdes under. Dessa 4 teman blev rubrikerna till vårt resultatkapitel: 1. Anmäla eller inte anmäla?, 2. Synen på barnet, 3. Förebyggande arbete, 4. Samverkan.

Under tematiseringsprocessen var vi även noga med att försöka utläsa vilka teman som för respektive yrkesgrupp, framstod som mest relevanta. Vi ansåg att det var viktigt att tematisera materialet på det sättet, för att inte gå miste om viktig information från de yrkesgrupper vi står längre ifrån kunskapsmässigt. Detta för att försöka ge alla perspektiv lika stor plats (se Ahrne & Svensson, 2015). Vi kom fram till att poliserna talade mest om förebyggande arbete och samverkan. Socialtjänsten pratade mest om hemmet och familjen, den sociala situationen och samverkan. Skolan berörde konflikthantering, relationsbygge och samverkan. Alla dessa teman fick plats under resultatkapitlets 4 rubriker.

Utifrån valda teorier om samverkan och avvikande beteende, samt med hjälp av intervjumaterialet, valde vi att använda oss av 5 rubriker till analyskapitlet, vilka blev: 1. Modellsvag/modellstark, 2. Villkor för god samverkan, 3. Förvrängning, tillägg och utelämnning, 4. Avvikandets sociologi och attitydförändringar, 5. Engageringsprocesser och självidentifikation.

6. RESULTAT

I följande kapitel kommer vi presentera resultatet från intervjuerna som vi utfört med våra informanter, där deras personliga erfarenheter och åsikter ligger till grund för hur de resonerar kring polisanmälningar mot barn i grundskolan. Resultatet utgör även den grund som efterföljande analyskapitel vilar på.

Informanterna benämns som; Polisen Erik, polisen Sara, socionomen Maria, socionomen Gloria, kuratorn Sonja och läraren Johan.

6.1.1 Anmäla eller inte anmäla?

Vid granskning av det insamlade intervjumaterialet framkommer det att det finns en stor enighet angående att barn som begår brott i skolan bör polisanmälas, men hur, när och varför råder det olika uppfattningar om utifrån respektive yrkesgrupp. När vi ser till representanterna från skolan lyfter de fram vikten av att skolan är en trygg miljö för eleverna och att kränkande behandlingen är någonting som aldrig får accepteras.

Läraren Johan lyfter fram att skolan i tillägg till ordinarie undervisning har en uppfostrande funktion där det i viss mån ingår att fostra barnen till välfungerande medborgare. I linje med detta lyfter han fram vikten av att barnen blir informerade om konsekvenserna av att begå brottsliga handlingar i samhället i en tidig ålder. Vidare beskriver läraren Johan konsekvensen av att inte anmäla barnen som att göra dem en björntjänst eftersom de på detta sätt inte lär sig vad som är ett acceptabelt beteende. Då läraren var av uppfattningen att polisanmälan alltid ska utföras när barn begår brott som vuxna skulle straffas för, så resonerade skolkuratorn Sonja mer kring polisanmälan som en sista utväg, när den interna konflikthanteringen inte räcker till. En anmälan beskrivs av skolkuratorn, inte i termer av att vara en straffande funktion, utan lyfter istället fram vikten av att se till situationen utifrån både offer och förövare och som ett sätt att försöka hitta vägar att hjälpa dem båda för att få till en fungerande skolgång framöver. Hon poängterar i detta även vikten av att se till varje individuellt fall, då det inte finns något enhälligt förhållningssätt att tillgå eftersom varje situation är unik. Hon påpekar även att en polisanmälan kan utföras för att det utsatta barnets vårdnadshavare ska kunna känna att deras barn får en trygg skolgång.

Är det vår roll att straffa? Nä, det är det ju inte. Utan vi ska ju hjälpa och stötta och se till så att andra kommer in och hjälper. Jo, för jag tänker också att en del skolor som resonerar så, då blir det ju också att, det här är ju en polissak, det får polisen reda ut, och så har man ju kvar problemet i skolan.
– Sonja

6.1.2

De två poliserna Erik och Sara, var av den fasta övertygelsen att en polisanmälan alltid ska göras när brott begås i skolan. Polisen Erik trycker på vikten av detta då han menar att polisanmälningar i skolan är den enda tillgängliga kanalen som finns för att de ska få kännedom om ungdomar som är på väg in i kriminalitet, och de vill därför få informationen på ett så tidigt stadium som möjligt. De menar att detta är viktigt för att kunna skapa en helhetsbild av personen som kan vara till stor nytta, både för att arbeta preventivt, men även för att de ska kunna se mönster hos de ungdomar som återkommer hos polisen. Polisen Sara poängterar att i det området hon arbetar återkommer de flesta ungdomar inte, det brukar räcka med ett möte, men att det finns en liten grupp som fortsätter med samma beteende och att det är viktigt att få detta dokumenterat. Även polisen Erik är av samma uppfattning, att det oftast är en liten klick som återkommer.

Och just den här informationen med de ungdomar som är på väg in i det här destruktiva livet, den informationen måste komma till polisen och den där polisanmälan, det är den kanalen man har för att lämna över informationen från skolans sida till polisen. – Erik

Polisen Erik poängterar samtidigt att det skiljer sig åt i olika delar av Sverige, där polisen på vissa håll är hårt belastade med mängder av ärenden som inte hinner utredas kan det finnas en tendens att inte vara lika intresserad av att få in anmälan till följd av att man inte vill få statistik som visar på att ärenden bli ouppklarade. Han menar att detta är dåligt, och att alla anmälningar behöver komma in för att ge en så rättvis bild av situationen som möjligt. Polisen Sara berättar att hon inte har upplevt att skolor anmäler för mycket, hon har ingen erfarenhet av att avråda polisanmälan, men hon säger också:

Om det är grova brott så tycker jag att det ska anmälas, men är det mer en oro för att ett barn håller på att bråka med kompisar i skolan, då tycker jag, att då kan skolan göra en orosanmälan direkt till socialtjänsten. Ibland kan det ju vara så att det inte är direkt brottsligt det de håller på med, men det är ändå en oro. – Sara

6.1.3

Socionomerna Maria och Gloria tycker båda att det i vissa fall är viktigt att anmäla när barn begår brott i skolan, men lägger till skillnad från de övriga yrkesgrupperna en mycket större vikt vid att barnets ålder måste finnas med som en faktor i bedömningen innan man bestämmer sig för att polisanmäla. Båda socionomerna framhäver åsikten att små barn som har problematiska beteenden i skolan i första hand ska tillhöra socialtjänsten i form av orosanmälningar, men de resonerar båda kring att när barnen blir så pass gamla att de kan reflektera kring sina handlingar, kan det finnas en poäng med att istället utföra polisanmälningar.

Jag kan inte generalisera, men jag tänker att det säger sig själv att barn upp till 13 år, där är det föräldrar, vårdnadshavare som spelar en väldigt stor roll i vad som kommer att hända i ditt liv. Och då tänker jag att barnen får mycket mer hjälp inom socialtjänsten. Även om skolan säger att 'det här är ett brott'... men man är ju inte straffbar. Så vad skulle det vara för steg där? Jag har svårt att se det. – Maria

Socionomen Gloria upplever även att det råder olika attityder angående vad som anses vara tillräckligt allvarligt för att föranleda en polisanmälan/orosanmälan, där skolor i innerstaden utmärker sig för att ta mindre företeelser på större allvar, samtidigt som skolor i förortsområden oftast anmäler först när incidenterna är av en allvarligare karaktär. Hon talar i detta sammanhanget om vidgade referensramar som har skapats till följd av förekomsten av en utbredd social problematik som gör en mer selektiv i vad som särskilt uppmärksammas. Hon menar att polisen i hennes område just nu har en väldigt pressad situation där de väljer att fokusera på allvarligare brott, vilket även sker på bekostnad av de orossamtal som brukar anordnas tillsammans med polis/skola/socialtjänst.

På frågan om de någonsin har upplevt att en polisanmälan som gjorts mot ett barn som de haft kontakt med, har varit onödig, svarade de nej. De båda har erfarenhet av att alla polisanmälningar som kommit till deras bord har varit nödvändiga, men socionomen Gloria poängterar att vissa polisanmälningar kan rensas bort i mottaget på socialtjänsten. Socionomen Maria beskriver hur hon kan försöka göra något bra av en polisanmälan mot ett barn i stunden, för att det inte ska kännas obehagligt för barnet.

Så anmälan kan ha effekten att man kan använda den på ett positivt sätt genom att säga att detta har dom uppmärksammat och att det är därför den lämnats till polisen. Men för det mesta känns det som ett straff, att man polisanmäler ett litet barn till exempel. Men det är okej, man kan använda det som att de vill väl, att dom vill att vi ska uppmärksamma det här inom socialtjänsten. Men vi använder det inte som något instrument, mer än att det är en information som vi måste bedöma. – Maria

6.2.1 Synen på barnet

Läraren Johan har en positiv inställning till polisanmälningar av barn, då han menar att detta är ett sätt att upplysa både polis och socialtjänst om den problematik som förekommer och att eventuellt lämpliga insatser kan sättas in i ett tidigt stadie. Han menar att barnet kanske inte reflekterar kring processen att bli polisanmäld, till följd av att de är så unga och eftersom polisen inte handgripligen omhändertar dem. Han tänker även att i många fall så kanske inte barnet ens är medveten om att polisen är inkopplad, då anmälan direkt skickas vidare till socialtjänsten. Men han lyfter också fram risken med att polisanmälningar förlorar sin effekt om barnen inte medvetandegörs om dess möjliga konsekvenser och allvaret som de innebär. Även fast läraren Johan anser det vara nödvändigt att utföra polisanmälningar oavsett barnens åldrar, lyfter han även fram att barnets åldrar kan ha betydelse för hur pass allvarligt ett beteende uppfattas vara. Han delgav ett exempel med småbarn som slåss, där det är lättare för en vuxen att fysiskt gå in och bryta av konflikten, men att det blir

svårare ju större och äldre barnen blir. Hot som kommer från en ungdom i högstadiet, eller ett slagsmål mellan äldre barn, kan vara svårare att bryta av då ungdomarna är fysiskt större. Kuratorn Sonja menar att det alltid finns två sidor av ett mynt, att det är väldigt viktigt att förstå varför en person agerar som den gör.

Vad är det som kan trigga förövaren att göra som han gjorde? Det kan ju vara saker som den andra inte ens är medveten om. Det handlar ju inte om att skuldbelägga offret, men det finns ju alltid en bakgrund till varför saker händer. Sen är det kanske inte alltid vår sak, och vi måste ju hantera det i skolan, men vi kanske också ser att barnen har sådana behov att det kan behöva komma in andra instanser som BUP eller socialtjänsten. – Sonja

Hon gör även en jämförelse med att det förmodligen inte är så vanligt att föräldrar polisanmäler sina egna barn om de bråkar hemma, eller att man anmäler barn som slår varandra i sandlådan och menar i sammanhanget att det kan vara onyanserat att polisanmäla konflikter som sker i skolan. Hon säger även att sådana polisanmälningar skulle kunna vara ett sätt för de vuxna i skolan skjuta ifrån sig sitt eget ansvar.

6.2.2

Både poliserna Erik och Sara tänker att en polisanmälan mot ett barn bara ger positiva effekter på barnet. Polisen Sara säger att hon inte kan komma på något negativt med att polisanmäla. De beskriver det som att en polisanmälan är till för att hjälpa både den som blir utsatt, men lika mycket den som utsätter. Polisen Erik säger att det finns en risk med att skolan ser på barn ända upp i högstadieåldern som små barn som inte bör polisanmälans, då han precis som läraren Johan tänker att man sviker ungdomarna om man inte tar deras handlingar på allvar.

Och anmälan av barn som sagt, då är det ju ännu mer det här med att hjälpa dem, eftersom de är så snett på det för tillfället. Så de behöver liksom komma in på rätt spår igen. Så det är ju min fasta övertygelse om att, ja, brott som begås i skolan ska anmälas till polisen för att uppmärksamma polisen på vilka ungdomar är det som är upcoming, vilka är det som är igång och vilka är det som lever en destruktiv livsstil. – Erik

Polisen Erik tar även upp hur han ser på de barn som på grund av exempelvis ADHD har sämre impuls kontroll än andra barn. Han menar att skolan och polisen förvisso bör ha en större förståelse för dem, men att detta inte får likställas med en acceptans när barn med diagnoser begår våldshandlingar och kränkande beteenden. Detta då de oavsett sin diagnos i slutändan kommer att stå under sveriges rikes lag när de blivit myndiga, precis som alla andra. Att bortse från detta kommer med andra ord att göra dem illa rustade inför verkligheten som sedan möter dem.

6.2.3

Socionomerna Maria och Gloria har båda inställningen att polisanmälningar kan göras i vissa specifika fall, men att man måste vara försiktig, speciellt med små barn. De tar båda upp att om ett barn eller ungdom begår våldshandlingar i skolan, så finns det ofta en komplex social problematik i barnets liv. De talar båda om familjen som en viktig del i ett barns utveckling och att det är viktigt att familjen får hjälp i tid när ett barn

exempelvis är utåtagerande, och att detta är det viktiga, inte att straffa. Socionomen Maria säger att ett litet barn är mycket mer oskyddat än ett äldre barn, och att man ska vara försiktig på grund av det. Hon resonerar kring att ett utåtagerande beteende ofta går att härleda till familjesituationen och menar att det skulle kunna uppfattas som ett straff att anmäla barn, då barnet egentligen bara visar ett symptom på något i hemmet.

Jag tänker att ungdomar som begår brott och kriminella handlingar har ju oftast haft det svårt i skolan sen de var små, jag har iallafall inte träffat någon som inte haft det svårt, utan det har varit tufft för de flesta. Så om man polisanmäler så kan de bli som en uppfattning om ännu en sak barnet inte klarar av, att vara i sociala sammanhang, att inte kunna lösa något utan att det bli en konflikt...en polisanmälan säger så många olika saker. – Gloria

Hon resonerar även kring att en polisanmälan kan vara både skrämmande och stigmatiserande för barnet.

Så, där tänker jag att det skulle kunna bli en negativ effekt av att inte anmäla, men samtidigt tänker jag att det kan vara stigmatiserande att, för att man hamnar i bråk, polisanmälas. Det är ju också ganska allvarligt, man kan tycka att det kanske borde finnas bättre sätt att lösa det på, genom samverkan med föräldrarna, samverkan med den andra ungdomens föräldrar. – Gloria

6.3.1 Förebyggande arbete

Kuratorn Sonja beskriver en välfungerande konflikthantering på hennes skola, som hon menar ligger till grund för att skapa en trygg miljö i skolan. Hon berättar om hur de arbetar med värdegrunder och mycket samarbeten mellan skolan, eleverna och föräldrarna. Hon understryker flera gånger hur viktigt det är att skapa bra relationer med både elever och vårdnadshavare. På hennes skola har de exempelvis en ledarskapsmodell som de introducerar till alla vårdnadshavare och barn i årskurs 7. De har även sex föräldramöten i årskurs 7, för att bygga relationer med vårdnadshavarna och eleverna, men även för att ge dem samma verktyg genom modellen som skolpersonalen har.

Kuratorn Sonja berättar att hon är stolt över hur skolan arbetar med relationerna till vårdnadshavare som har barn som blir polisanmälda, men även de som blir föremål för en orosanmälan hos socialtjänsten. Hon uppger att allt handlar om hur kommunikationen ser ut och hur skolan formulerar sig i anmälan. När vårdnadshavarna blir involverade i processen och får ta del av all information, skapas det en förståelse kring varför en anmälan görs, vilket även gör dem mer mottagliga och öppna för den hjälp som socialtjänsten föreslår.

Läraren Johan å sin sida pratar om utförandet av polisanmälningar som ett förebyggande arbete i sig, eftersom det markerar mot ett destruktivt beteende som annars riskerar att fortlöpa om det inte vidtas några åtgärder. Vidare berättar han om trygghetsteamet som de har på sin skola, vars uppgift är att arbeta förebyggande och skapa en trygg stämning och miljö på skolan. I trygghetsteamet går de bland annat igenom de olika typer av blanketter som skolpersonalen ska fylla i när barnen har begått oönskade handlingar. Det rör sig dels om incidentrapporter som berör händelser där barnen har begått skadegörelse på skolan, men även kränkingsanmälningar som blir aktuella när en elev har utsatt en annan elev för någonting. Då är det skolpersonalens uppgift att tala med alla inblandade för att samla

in information och skriva ihop händelseförloppet angående bland annat tid och plats, som sedan skickas till rektorn, så att denne kan ta beslut om det rör sig om en polisanmälan eller om det är något som kan lösas internt på skolan.

Han uppger även att det är upp till rektorn att fatta beslut om polisanmälan, men att dessa många gånger har olika uppfattningar om när det bör göras. Till sin hjälp har de även möjlighet att kontakta när- och områdespolis för vägledning, men att han själv inte har haft erfarenhet av någon sådan kontakt ännu. Läraren Johan delger ett exempel från en skola som han arbetat på där en grupp elever blev ertappade med att sätta eld på en mängd tidningar inne på en toalett. Han resonerade kring att händelsen tekniskt sett var försök till mordbrand, och att det behövde polisanmälas. När lärarna på den skolan bad rektorn att utföra en anmälan ska denna ha avfärdat hela händelsen med resonemanget att det bara var ett 'pojkestreck', varpå det var nära att en av lärarna gjorde en anmälan på eget bevåg. Läraren Johan beskriver det som en viktig funktion att rektorn är den som utför själva polisanmälan eftersom det annars riskerar att medföra en massa merarbete för lärarna att följa upp ärendet och att det riskerar att skapa konflikter med barnens vårdnadshavare. Han menar samtidigt att det finns en risk att vissa händelser förbises till följd av att arbetsbördan är så pass hög.

Man har ju ett jobb som ofta går ut på att varje dag hantera massa olika situationer, planera sina lektioner, bedöma, hantera konflikter, en massa möten och projekt. Och då vill man ogärna samla på sig fler saker. Så det är många lärare, tror jag, som håller sig borta från att vara den som anmäler eller se konflikten. Det är mycket att man försöker skjuta det till, kanske chefen också. Så då kan ju chefen också sitta med alldeles för mycket, och då kan den kanske börja bortse från vissa saker som kanske borde polisanmälas.
– Johan

6.3.2

Polisen Erik uppger att han alltid har haft ett brinnande intresse för det förebyggande arbetet med ungdomar. Så när det kom in ärenden till polisen där han med en gång såg att det inte skulle bli föremål för en utredning, utan skickas direkt vidare till socialtjänsten, så försökte han ta tag i ärendena iallafall.

En del barn/ungdomar de behöver få det där mötet med en polis för att få höra lite då, vad är det som har hänt? Ja, det här är faktiskt ett brott, men nu kommer inte polisen att utreda det pga det här, din ålder, osv. Om du hade varit femton så hade, det här och det här, kunnat hända, det hade kunnat påverka ditt liv på det här viset. Just det här är det brottsförebyggande samtalet liksom. – Erik

Han menar att det är ett ohållbart tillvägagångssätt att vänta med insatser till barnen blivit 15 då de vid detta laget redan har blivit allt för inblandade i grov brottslighet.

Poliserna Erik och Sara talar om det förebyggande arbetet utifrån deras olika erfarenheter. Polisen Erik tycker det behöver satsas mer pengar och resurser på poliser som arbetar på fältet med ungdomar. Han pratar väldigt mycket om att det måste vara rätt personer som arbetar med ungdomar inom polisen, där det måste finnas ett genuint intresse för att skapa relationer till dem. Han tar upp ett exempel där han beskriver hur han tycker att polisen bör jobba för att bygga relationer med ungdomar,

att det inte funkar att börja med att ställa sig och ha trafikkontroller och sätta böter på ungdomar när de kommer med sina mopeder utan hjälm eller lysen.

Man får sitta på fritidsgården och spela kort. I sin polisuniform. Sitta där och prata med dem. Ja, du sitter där i din auktoritet som polis, absolut, med signalvärdet, med uniformen och bältet med vapen och batong och så vidare, man är en väldigt spännande person för dem såklart. Men ändå visa den här, kunna möta dem på deras nivå liksom, prata med dem på deras sätt utan att behöva ha en och en halv meters avstånd så att de inte ska kunna röra vid en. Det går inte att ha den där stela inställningen, utan man måste ha en känsla för att kunna jobba med barn och ungdomar i de situationerna, och man måste få tiden att sitta och spela kort med dem då, eller spela fotboll med dem. Vad som helst för att bygga relationer. – Erik

Han säger även att det varit svårt för honom att arbeta med ungdomar på det sättet han vill, eftersom det inte satsas på den typen av verksamhet. Han menar att det brottsförebyggande arbetet inte var en prioritet då det istället skulle ses till kärnverksamheten med uttryckningsuppdrag och utredningar. Detta beskriver han är en av konsekvenserna av omorganiseringen av polisen. När han tidigare var i yttre tjänst kunde han ha arbete med ungdomar som särskild inriktning, där han satt i samma korridor med ungdomsutredarna, där det kunde bytas väldigt mycket information som var till väldigt stor nytta i det vardagliga arbetet. Områdespolisen ska i praktiken ha en liknande funktion i att de ska arbeta brottsförebyggande, vara ute på skolor och skapa relationer, men att detta inte fungerar. Dels eftersom de inte får tid till detta i tillägg till övriga uppdrag, samt eftersom många poliser blir tilldelade uppdraget utan att ha något egentligt intresse för arbete med ungdomar.

Polisen Sara kommer in mycket på att det som är förebyggande i hennes arbete, det är att ha en fungerande samverkan. På den orten som hon arbetar har de ett fantastiskt samarbete mellan skola, socialtjänst och polis.

6.3.3

Socionomerna Maria och Gloria tänker väldigt likt kuratorn Sonja, i hur de resonerar kring förebyggande arbete med barn som begår våldshandlingar i skolan. De anser att ett tidigt ingripande i ett barns liv från socialtjänsten, är ett viktigt förebyggande arbete, det är alltid viktigt att orosanmäla oavsett barnets ålder. Socionomen Gloria uppger att det är oerhört viktigt att föra en dialog med familjen och vårdnadshavare, och hon vill alltid veta vilka insatser skolan vidtagit kring barnen som hamnar hos henne.

6.4.1 Samverkan

Läraren Johan och kuratorn Sonja arbetar på olika skolor, i olika städer och har olika bild av samverkan. Läraren Johan beskriver en stor frustration kring samverkan med socialtjänsten. Han menar att lärare är kända för att tycka illa om socialtjänsten, då de upplever att de aldrig får information kring pågående utredningar. Han säger även att det känns som att många lärare orosanmäler elever flera gånger, utan att det händer någonting, och han har en känsla av att en polisanmälan mot ett barn kan ge en tyngd till orosanmälan så att socialtjänsten kan skynda på processen. Han talar i detta

sammanhang om sekretessen som finns mellan socialtjänsten och skolan som gör att det blir svårt att samverka.

Det hade varit skönt om de hade det som praxis, antingen att man fick någon form av möte med dem där de berättar vad de har kommit fram till och hur det går, eller att de skickar någon kortfattad rapport, för då hade det varit mycket enklare att förstå hur vi ska jobbar vidare med barnet på plats. – Johan

Kuratorn Sonja har däremot en positiv bild av att samverka både med familjer, ungdomar, polis och socialtjänst. Hon berättar att hon själv har arbetat tidigare som utredare på socialtjänstens ungdomsavdelning och att hon vet hur hon ska formulera sig när hon gör olika typer av anmälningar. Hon säger att det hjälper henne idag, att hon suttit på andra sidan. Hon har även stor tilltro till socialtjänsten som hon samverkar med. Hon säger att det även finns en närpolis som sedan två år kommer till skolan.

Vi har en polis som kommer en stund varje onsdag som sitter med ungdomar och pratar med ungdomar om ditten och datten och han kan ju också gå in i klassen och prata om det är nåt, vad som händer, eller hur det bedöms... så ja, det är en fantastisk förmån som vi har här. Han har ju kämpat för att behålla den posten. – Sonja

I sammanhanget säger hon även att det är viktigt för barnen och ungdomarna att få ett ansikte på polisen, och att det är viktigt att se att vuxna människor kan samarbeta, och att det inte är något konstigt med det. Hon säger att polisen faktiskt har en hjälpande funktion också.

6.4.2

Polisen Sara har även hon en väldigt positiv upplevelse kring samverkan som finns i den stadsdelen hon arbetar i. Hon har ansvar för två skolor i området, där det främst är högstadiet som är aktuellt. Hon berättar att det finns en samverkansgrupp där skola, polis och socialtjänst ingår, så att alla har koll på vilka det är som arbetar med ungdomarna i området. De ses var sjätte vecka och då görs anmälningar mot barn oftast direkt till henne, men det händer att det också kommer in mail, och då skriver hon anmälningarna. Två gånger om året har de även möten med socialtjänsten där de diskuterar exempelvis medling¹, och för samtal kring vad som eventuellt behöver förändras eller förbättras. Socialtjänsten medverkar även om de kan vid förhör.

Det är lätt att bara skicka iväg ett mejl, eller slå en signal och prata med dem. Det är liksom inga konstigheter, utan man vet vem man har att göra med hela tiden. – Sara

Polisen Erik tycker att det är väldigt viktigt att det finns en fungerande samverkan mellan skola, polis och socialtjänst, men att detta är ett samarbete som inte alltid fungerar optimalt, dels till följd bristande resurser inom samtliga verksamheter, men även bristen till insyn för de respektive professionerna. Om inte polisen får möjlighet

¹ Medling i detta sammanhang innebär att gärningsperson och brottsoffer, tillsammans med opartisk ledare, träffas för att samtala om brottshändelsen och konsekvenserna av denna (socialstyrelsen.se).

till att vara synliga på skolområdena och bygga relationer med ungdomarna så går de även miste om informationen om vilka grupperingar det är som formas och vilka individer som utmärker sig. Det är därför viktigt att skolorna gör polisanmälningar då detta blir enda kanalen för polisen att få till sig denna information. Även fast skolorna förhoppningsvis gör orosanmälningar så att socialtjänsten får till sig viktigt information, så är det inte per automatik så att informationen förs vidare till polisen. I dessa fall är både skolan och socialtjänsten insatta i situationen samtidigt som polisen lämnas utanför.

För oss som är ute och jobbar dygnet runt, året om, och eventuellt får åka på det här larmet hem till den här unga killens adress där hans pappa håller på att banka på mamma och så vidare, där han har en livssituation, då fattas pusselbiten om hur han betar sig i skolan. Och ska man nu tänka förebyggande, ju mer info man har från början när man kommer till en adress, desto bättre är det. – Erik

Polisen Erik poängterar samtidigt att detta informationsutbytet är någonting som ser annorlunda ut beroende på vilken del av landet som avses. Innan polisens omorganisation uppger polisen Erik att de hade ett mycket närmre och mer välfungerande samarbete med socialtjänsten där vissa socialsekreterare fick tillgång till egna kontor på polisstationen där de satt emellanåt. Detta var någonting som förenklade kommunikationen och informationsutbytet avsevärt då det kunde räcka med att stanna till i dörren och prata lite om aktuella ärenden som båda parter var inblandade i. Fältarbetet och direktkontakt med ungdomar är enligt honom ingenting som prioriteras av varken polis eller socialtjänst idag, vilket han uppger är synd då det är ett avgörande och tidskrävande arbete att bygga upp hållbara relationer med dessa ungdomar.

Han är vidare övertygad om att samarbetet mellan skola, polis och socialtjänst kan bli mycket bättre med ett tydligare och starkare samarbete mellan de tre instanserna, då han just nu tycker det känns som att respektive yrkesgrupp spelar i sina egna divisioner och brister i återkoppling gentemot varandra. Från polisens sida saknar han ett större fokus på det förebyggande arbetet, från skolan önskar han att de ska bli bättre på att göra polisanmälningar så att de får kännedom om problematiken, och från socialtjänstens sida önskar han bland annat en bättre återkoppling i att de faktiskt hanterar de ärenden som kommer in till dem.

6.4.3

Socionomen Gloria berättar att hon har både bra och dåliga erfarenheter när det kommer till samverkan, både med polisen och skolor. Hon säger att polisen just nu är överbelastad och väldigt svår att samverka med, så om det inte är något väldigt speciellt som polisen kan hjälpa till med, försöker hon fokusera på familjen och skolan. Hon beskriver att hon kan förstå att skolan tycker att utredningarna går långsamt och att de inte får information på grund av sekretess. Hon säger även att hon känner att socialtjänsten i många fall kan bli bättre på att häva sekretessen, att det inte är så krångligt som det verkar.

Det finns en skola tex som anmäler hela tiden, vid misstankar om försäljning och konflikter osv osv, och där kan det vara lugnande att vi säger att vi har de

här insatserna på gång, men jag behöver inte lämna ut information om att det här är anledningen till att det händer, såhär dåligt är det hemma. Man måste vara lite försiktig. Det kan finnas risker att släppa helt på sekretessen.

– Gloria

Hon säger även att det beror från fall till fall, hur väl samverkan med skolan fungerar. Vissa skolor har hon god kontakt med och vissa skolor tycker hon har brutit i sitt agerande och hon har tappat förtroende för dem:

En gång hade jag en skola som misstänkte att en ungdom var drogpåverkad, och istället för att ringa mig eller någon annan som hade bra kontakt med den, så slog den här läraren istället en pling till polisen. Och så fick den här ungdomen bli hämtad av polis inför alla elever på skolgården, så sådana gånger blir jag inte alls sugen på att hjälpa till eller göra något extra för att hämta samtycke, utan då blir ju det tyvärr så att jag inte vill samarbeta, för att man har helt olika sätt att se på saken. – Gloria

Hon berättar dock att hon även har positiva erfarenheter från samverkan, och hon säger att när de väl får till samverkansmöten så är det både tidssparande och ett väldigt effektivt sätt att hjälpa ungdomen på. Hennes chef förespråkar dessutom samverkans- och nätverksmöten och det satsas mycket på att utveckla sådana typer av arbetssätt i stadsdelen hon arbetar i.

Socionomen Maria berättar att det är viktigt att kunna kontakta polisen för att få mer information om ett ärende, detta eftersom hon arbetar med akuta ärenden som inkommer till sociala jourerna efter att den ordinarie socialtjänsten är stängd. Hon berättar att hon snabbt måste kunna få reda på information om barnet det gäller, om familjesituationen, i polisanmälan och historik i journaler för att kunna göra en skyddsbedömning av barnet, och utifrån den informationen som inhämtas, kan de bedöma om de ska ta kontakt med familjen eller om det kan avvaktas tills ordinarie socialtjänst är på plats.

7. ANALYS

I detta kapitel kommer vi att analysera resultatet från våra intervjuer med hjälp av våra valda teorier. Kapitlet är uppbyggt av fem rubriker och tar sin början i Danermarks (2004) samverkansteori, och rör sig sedan vidare till Beckers (2006) teori om avvikandet sociologi. I kapitlet tar vi även stöd från det material vi presenterat i vårt kapitel 'Kunskapsläge'.

7.1 Modellsvag/modellstark

Vid analysen av resultatet och utifrån Danermarks (2004) teori om modellstarka/svaga aktörer, tycker vi oss se att skolan är en organisation som i förhållande till polis och socialtjänst blir modellsvag. Detta då polis och socialtjänst är aktörer som i förhållande till skolan har en mer utvecklad kunskap och kompetens inom området. Vi baserar detta på lärarens beskrivning av att dennes uppdrag dels utgår från den undervisande aspekten samtidigt som det beskrivs i termer av en uppfostrande funktion. Deras professionella kompetens förbereder lärarna att utföra sitt

undervisande uppdrag, men gällande konflikthantering och praxis gällande hur och när en konflikt övergår från att vara skolans ansvar till att hamna hos polisen, kunde vi liksom Vainik (2017), skönja att detta ofta är väldigt otydligt. Det verkar variera beroende på skolans specifika utformning av konflikthantering. Detta synliggörs bland annat i vårt resultat där det framgår att kuratorn Sonja och läraren Johan hade olika syn på skolans konflikthantering, och att denna fungerade olika bra.

När frågan om huruvida en polisanmälan behöver upprättas i skolan tycks det uppstå en osäkerhet kring hur detta ska hanteras. När en polisanmälan sker inom grundskolan, behöver skolan förlita sig på andra professioner, som i den här kontexten har "rätt kunskap". Polis och socialtjänst är båda yrken med specialkompetens inom det juridiska området som hanteras när en polisanmälan mot ett barn i grundskolan sker. De blir då i förhållande till skolan, modellstarka aktörer, vars representationer av problematiken övertas av skolan. Utifrån vårt resultat kan vi se hur läraren Johan har antagit polisens representation av problemet, i att det alltid bör upprättas polisanmälningar, medan skolkuratorn Sonja, som även har professionell bakgrund inom socialtjänsten, tycks anta denna verksamhets synsätt med en mer restriktiv eller nyanserad bild av när en polisanmälan bör utföras (Se Danermark 2004).

Samtidigt som polisen är en modellstark aktör i förhållande till skolan, kan de även ses som modellsvaga i förhållande till socialtjänsten, till följd av att polisanmälningarna går direkt vidare till socialtjänsten som har i uppdrag att ta de slutgiltiga besluten. I det sammanhanget tydliggörs även socialtjänstens position i förhållande till både polis och skola som en modellstark aktör, i och med den makt som de besitter i ärendet. Det är en form av makt som härrör från de hierarkier som uppstår beroende på vilken aktör som har mest ansvar i frågan. Med anledning av att ungdomar under femton år som begår brott tillhör socialtjänstens ansvarsområde, blir det även denna aktör som automatisk tilldelas mest makt i processen (Danermark 2004). Detta synliggörs både utifrån läraren Johan och polisen Eriks perspektiv i den brist på återkoppling och insyn som de upplever i ärenden som överlämnas till socialtjänsten, dels till följd av sekretess som råder, men även känslan de båda har av att socialtjänsten besitter en ovilja att dela med sig av information. Detta maktförhållande är även någonting som påpekas av sociologen Gloria som instämmer i att socialtjänsten i många fall har stora möjligheter till ett närmare samarbete med dessa parter i form av att häva sekretess, men att viljan att göra detta i mångt och mycket beror på hur god relationen är och hur samarbetet fungerar. Detta beskriver även förhållandet som Danermark (2004) redogör för, i att den part som har en beslutsfattande position som rör sig utanför och påverkar andra organisationer, behöver vara tydliga gentemot alla inblandade parter för att minska den maktobalans som uppstår.

En annan aspekt av makt vid samverkan menar Danermark (2004), går att härleda till vilka ekonomiska resurser som står till verksamheternas förfogande. Polisen Erik redogör för hur han tidigare upplevt en god samverkan med socialtjänsten innan polisorganisationens omorganisering, då det satsades på mer resurser för det förebyggande arbetet med ungdomar, där stort fokus även lades på ett nära samarbete med fältarbetare från socialtjänsten. Allteftersom det gjordes nedskärningar på det här området, försvann möjligheten till det nära samarbete som tidigare var väletablerat. När förutsättningarna för den här kommunikationskanalen och informationsutbytet försvann, uppstod även en större maktobalans där polisen beskriver svårigheterna i att samverka med socialtjänsten.

7.2 Villkor för god samverkan

Kuratorn Sonja och polisen Sara beskriver båda en helt annan upplevelse av samverkan med socialtjänsten, där denna faktiskt har varit välfungerande. Det kan dels tänkas härledas till att kuratorn själv besitter samma kunskap som parten hon behöver samarbeta med, och därmed inte hamnar i ett underläge, men i polisen Saras fall kan det även ses som att de inblandade parterna har lyckats uppnå ett gott samarbete med tydliga villkor kring samverkan.

Utifrån de villkor som Danermarks (2004) presenterar för att uppnå en god samverkan, ser vi utifrån vårt resultat, att polisen Sara dels talar om *tidsvillkoret* i form av att socialtjänsten, skolan och polisen alltid är tillgängliga för varandra när de behöver konsultera och resonera med varandra i uppkommande ärenden, vilket blir stärkande för samverkansgruppen. Även *formvillkoret* uppfylls i att de inblandade parterna träffas på förhand uppgjorda tider var sjätte vecka för relevant informationsutbyte och förtydligande kring ansvarsfördelning. Kuratorn Sonja beskriver även den polis som kommer till deras skola varje vecka som en stor tillgång i detta samarbetet.

Utifrån *symmetrivillkoret* kan vi se att både kuratorn Sonja och polisen Sara beskriver en känsla av tillit till de olika professionerna, där de inte upplever någon hierarkisk ordning i samarbetet. Det sista avser *icke-alliansvillkoret* i samarbetet, vilket skulle kunna beskrivas genom att kuratorn, som representant för den modellsvaga skolan, inte verkar känna sig utmanövrerad när hon samverkar med polis eller socialtjänst, och att polisen Sara beskriver tydligheten i samverkansgruppen som de har på hennes ort, där alla professionerna med deras olika perspektiv, samlas vid ett och samma bord. Det skapas alltså inte allianser mot den modellsvaga i samverkansgruppen (Danermark 2004).

7.3 Förvrängning, tillägg och utelämnning

Danermark (2004) beskriver att alla organisationer/verksamheter skapar sociala representationer av olika problem på basis av deras profession, kunskaper och erfarenheter. Detta leder i sammanhanget till att det kan uppstå svårigheter att samverka, till följd av att dessa representationer skiljer sig åt, och har formats efter deras egna behov och intressen. Författaren redogör vidare för tre sätt som dessa representationer riskerar att påverkas som en konsekvens av detta. Ett fenomen riskerar exempelvis att antingen förstoras eller förminsкас genom vad benämns som *förvrängning*. Detta kan utifrån läraren Johans fall gå på båda hållen, då han beskriver att konflikter inom skolan ibland tycks tonas ned och bortförklaras med termer som "pojkestreck". Samtidigt som inställningen att alla barn som begår oönskade handlingar bör polisanmälas, i sig skulle kunna tolkas som en förstoring av vad som i vanliga fall kan betraktas som bråk. Detta är något som utifrån Vainik (2017) och Kolfjord (2009) kan beskrivas som ett förrättsligande av beteenden, där handlingar som tidigare sett som vardagliga incidenter, istället betraktas som brott. Det är ett förhållande som även går att se i socionomen Glorias uttalande, där hon menar att innerstadsskolorna i högre grad förstorar upp, eller då förrättsligar handlingar, än vad som görs i de förortsskolor som hon samverkar med.

Polisen Erik är utifrån sin professionella representation av fenomenet, av uppfattningen att lärare ständigt förminsкас barnens konflikter i skolan, med hänvisning till deras ålder. Ingen av poliserna uppger sig se någon nackdel med att

utföra polisanmälningar mot barn, vilket även detta kan tolkas som att fenomenet *förvrängs* genom att förstoras upp för att stämma överens med den egna professionens intressen, i detta fallet att motverka och förebygga brottslighet (Danermark 2004). Detta sätt att resonera kring att förebygga brottslighet med hjälp av polisanmälningar, kan även tolkas i enlighet med författarens begrepp *tillägg*, där egenskaper som inte nödvändigtvis är närvarande, tillskrivs fenomenet. Denna inställning angående den förebyggande effekten som polisanmälningar anses ha, överensstämmer däremot inte med den forskning som har utförts av det brottsförebyggande rådet (2008:11).

I Vainiks (2017) avhandling framkommer det även att de polisrelaterade orosanmälningarna som inkommer till socialtjänsten, är de som i minst utsträckning leder till utredning. Polisen Erik ger även uttryck för synpunkten att barn som har olika typer av diagnoser inte ska få någon särbehandling när de begår brottsliga handlingar. Detta kan i sin tur tolkas utifrån vad Danermark (2004) benämner som ett *utelämnande*, vilket i det här fallet innebär att betydelsen som ett barns sociala situation kan ha för dess beteende, inte tillskrivs något värde.

Viktigt att tydliggöra är samtidigt att detta inte är någonting som sker på ett medvetet plan, med någon dold agenda, utan är resultatet av deras professionella yrkesperspektiv, i linje med Danermarks (2004) resonemang om socio-centrerad kunskapsform, där alla yrkesgrupper som samverkar, eftersträvar att tillfredsställa sina egna behov och intressen kring ett särskilt fenomen.

7.4 Avvikandets sociologi och attitydförändringar

Becker (2006) beskriver en vanligt förekommande uppfattning, där avvikande beteende definieras som ett brott mot de gemensamt uppsatta regler som det finns en konsensus kring. Han är dock av uppfattningen att avvikande beteende är någonting som skapas av samhället, och inte av enskilda individer, då han menar att det är samhällets reaktion på det avvikande beteenden som gör det avvikande, och inte individens beteende i sig. I vårt sammanhang handlar det om barns avvikande beteende i skolan och hur vuxna människor inställning till och reaktioner på dessa beteenden, påverkar barnet.

Vainik (2017) och Kolfjord (2009) beskriver hur attityden kring barn som begår oönskade handlingar i skolan är någonting som har förändrats med tiden, då de handlingar som tidigare betraktades som mindre företeelser nu har genomgått en förrättsligande process där man ser mer allvarligt på dessa. Detta går även i linje med Becker (2006) som menar att de handlingar som vid ett tillfälle mötts med en mild reaktion, senare kan övergå till att betraktas som en allvarlig överträdelse i samband med att samhällets attityder genomgår förändringar, till följd av politiska processer som sker i samhället.

Dahlstedt (2017) beskriver en sådan politisk process i Sverige. Han menar att det från 50- talet fram till 90- talet var vanligt att beskriva kriminalitet utifrån sociala förklaringsmodeller och att det inom kriminalvården fanns ett framträdande socialt arbete, men att detta synsätt successivt försvann. Det ansvar som staten tidigare haft, började kritiseras och ersattes med individualiserande förklaringar där ansvaret lades på individen själv, istället för att se på dessa problem utifrån samhällsliga strukturer.

I Sverige kan en sådan förändring i skolvärlden härledas till den nolltolerans som infördes mot kränkande behandling i skolan. I efterspelet av detta kan vi bland annat se hur polismyndigheten i Stockholm 2010 aktivt började uppmuntra skolor att utföra polisanmälningar, något som tidigare inte varit praxis, och hur

polisanmälningarna mot barn då ökade (Vainik 2017). Detta är en attityd som även återspeglas i åsikterna som våra intervjupersoner poliserna Erik och Sara och läraren Johan framför, i att det alltid bör utföras polisanmälningar när barn begår brott i skolan, där det dels framhålls att barn måste förstå konsekvensen av sina handlingar och dels att en polisanmälan likställs med brottsförebyggande arbete. Både Vainik (2017) och Stigsdotter Ekberg (2010) trycker dock på att det inte finns något forskningsresultat som visar på att det skulle finnas en avskräckande effekt i att utföra polisanmälningar. Däremot finns det forskning som visar att om barn som begår brott blir skrämda, kan detta istället ha motsatt effekt (SOU 2008:111)

En avvikande handling handlar alltså inte enbart om att bryta mot uppsatta regler, utan lika mycket om reaktionerna som detta regelbrott medför (Becker 2006). Dessa reaktioner är någonting som läraren Johan menar att det råder en stor inkonsekvens kring, dels till följd av att det finns många lärare som inte gärna blandar sig i konflikter som de stöter på i skolmiljön, men även att rektorers bedömningar angående vad som utgör tillräckligt underlag för en polisanmälan skiljer sig åt, detta styrks även av Vainiks (2017) avhandling med fokus på just rektorers olika inställning till fenomenet. Läraren ger även uttryck för att han är osäker på om barnen i många fall ens är medvetna om att de blir polisanmälda, eftersom en sådan utifrån hans erfarenhet, inte resulterar i någon kontakt med polisen.

7.5 Engageringsprocesser och självidentifikation

Becker (2006) använder sig av termen engageringsprocess för att beskriva den process utefter vilken individen lär sig att anpassa sig till olika sammanhang och undvika ett beteende som frångår de konventioner, normer, regler och lagar som reglerar samhället. Engageringsprocessen är någonting som formas allt eftersom en individ prövar sig fram, för att hitta ett sätt att förhålla sig till olika sammanhang. Likt Becker (2006) tar socionomerna Maria och Gloria upp hur stor del av barnets beteende som skapas i dennes familj och uppväxtmiljö, och hur detta skapar beteendemönster hos barnet. Barnens olika beteendemönster blir väldigt tydliga i skolans värld, eftersom barn spenderar så otroligt mycket tid i just den sociala kontexten. De barn som har svårare att kontrollera sina impulser, och därav hålla sig inom de konventionella ramarna, riskerar då att bli stämplade som avvikande i förhållande till de barn som har genomgått en engageringsprocess som är mer i linje med det önskvärda. Becker (2006) poängterar att dessa impulser finns hos alla människor, men att det inte är något som alla lär sig kontrollera på ett tillfredsställande sätt.

Utifrån resultatet tydliggörs det att detta är en ståndpunkt som inte delas av polisen Erik, som menar att en bristande impulskontroll inte borde tillskrivas någon särskilt betydelse i förhållande till handlingarna som begås, utan att det är handlingen i sig som är det som är avgörande. Hållningen att barnens beteende många gånger är ett symptom på någonting från hemsituationen är någonting som styrks av socionomerna och kurator Sonja. De har alla erfarenheten av att många av de barn som blivit föremål för polisanmälan, även har en svår social situation i skolan och i vissa fall hemmet.

Även poliserna Erik och Sara lyfte fram att när det sker en fungerande samverkan mellan skola, polis och socialtjänst, uppstår ett arbete där barnets helhetssituation verkligen lyfts fram, och som på detta vis kan förbättras genom

tillämpning av insatser som är förankrade i alla led. Detta kan i sin tur tolkas som en positiv inverkan eller stöd för ett barn i dennes engageringsprocess.

Becker (2006) lyfter vidare vilka konsekvenser som kan uppstå när en person blir stämplad som avvikare. En stor risk är att barnet i detta sammanhang, börjar identifiera sig i linje med den avvikarstatus som omgivningen har givit denne och börjar agera därefter. Socionomen Gloria menar att en polisanmälan för barnet, kan uppfattas som ännu en sak som barnet inte är kapabelt att hantera, exempelvis att den inte klarar av sociala situationer utan att det skapas konflikter m.m. Hon säger att en polisanmälan kan vara väldigt allvarligt, till följd av det stigma som medföljer, då det riskerar att åsamka en stor skada på barnets självbild framöver och i sig vara väldigt skrämmande för barnet. Även socionomen Maria säger att en polisanmälan mot små barn mest känns som ett straff.

Författarna Osler och Starkey (2005) lyfter i sin artikel, hur även andra åtgärder såsom avstängning av elever som begår oönskade handlingar i grundskolan, kan leda till långtgående negativa konsekvenser för barnet. De beskriver att avstängningar har avsikten att vara en stödjande insats, men ser på dessa tillämpningar som en typ av övergrepp som kan skapa en känsla av uteslutning för barnet.

Att få en avvikarstatus kan även innebära att individen, i andra personers ögon, antas besitta andra negativt laddade egenskaper, och att denne av andra människor börjar behandlas annorlunda på grund av det (Becker 2006). En sådan risk skriver även Kolfjord (2009) om, hon lyfter reella konsekvenser som kan uppstå för barn och unga som blir polisanmälda och beskriver, i och för sig utifrån äldre barn som är 15 år och uppåt, som faktiskt blir dömda, att dessa kan få stora svårigheter att ta sig in på arbetsmarknaden, till följd av en dom.

8. DISKUSSION

8.1 Barns rättigheter/skyldigheter

Skolan är en av många sociala institutioner i vårt samhälle inom vilken individerna som vistas där måste förhålla sig till en mängd skrivna och oskrivna regler, lagar och normer. Särskilt för skolan är att dess deltagare är omyndiga barn som enligt lagen om obligatorisk skolgång, är skyldiga att närvara, samtidigt som deras möjlighet till inflytande i utformningen av denna är väldigt begränsad. De normer som utvecklats i skolan kan sägas spegla de former av önskvärda beteende som samhället ställer på dess medborgare, och är i detta en form av socialiseringsprocess. Viktigt att påpeka i sammanhanget är att det är just en process som barnen ingår i, vilket precis som allt annat, kommer ta olika lång tid och se ut på olika sätt beroende på deras specifika förutsättningar. En fråga som vi ställt oss under studiens gång, är om det verkligen kan anses rimligt att ett barn, som inte har socialiserats färdigt, och som inte är straffmyndig, ska mätas efter samma måttstock som deras vuxna motsvarigheter.

De krav vi ställer på vuxna härleds till att de är ansvariga för sina handlingar, och att de på ett självständigt sätt förmår resonera kring konsekvenserna och det moraliskt riktiga i deras agerande. Enligt artikel 3 i FN:s konvention om barnets rättigheter tydliggörs vem som är ansvarig för ett barns trygghet och omvårdnad. Denna skyldighet tillfaller i första hand barnets vårdnadshavare, men i förlängning

även alla samhällsinstanser som kommer i kontakt med barnet, varibland skolan är en av de mest framträdande.

Samtidigt som barnkonventionen lyfter att det i första hand är barnets vårdnadshavare som är ansvariga för dem, tillskrivs barn även väldigt många rättigheter i konventionen. Vainik (2016), resonerar kring ett perspektiv som uppmärksammar en möjlig risk med att barn tillskrivs rättigheter, då samhället i vissa bemärkelser kan komma att betrakta dem som nästintill jämlika vuxna. Hon menar att konsekvensen av detta är att rättigheterna även kommer medföljas av skyldigheter, och vår studie pekar mot att detta synsätt kan ha tagit fäste. Om vi ser till våra informanternas utsagor framkommer det att alla mer eller mindre är överens om att polisanmälningar kan ha en positiv effekt, men att de skiljer sig avsevärt åt gällande lämpligheten avseende ålder och mognad. Oavsett vad de tycker, kvarstår faktum att barn under femton år inte är straffmyndiga enligt lag och därmed ska tillhöra socialtjänsten i första hand.

8.2 Brottssdiskurs eller behovsdiskurs?

Om vi ser till den diskussion som Vainik (2017) och Stigsdotter Ekberg (2014) för om brotts- och behovsdiskurserna, där brottsdiskursen utmärker sig för att vara ett förhållningssätt som ser på barns handlingar utifrån straffrättsliga principer, medan behovsdiskursen ser till barnets sociala situation, kan vi i vårt resultat se att läraren och poliserna till en övervägande del tycks vara under inflytande av en brottsdiskurs, medan socionomerna och kuratorn resonerar utifrån en behovsdiskurs. När vi ser till barnkonventionen, tolkar vi att dess innehåll helt överensstämmer med den hållning som behovsdiskursen förespråkar.

Vi uppfattar det även som att skolpolitiken idag domineras av en brottsdiskurs med fokus på hårdare tag, samtidigt som Sverige är i färd med att implementera, och till och med lagstadga, en konvention om barns rättigheter som i grunden fokuserar på barns behov, och därmed har ett totalt motsatt fokus. Den diskrepans som tycks råda mellan dessa två företeelser i samhället är för oss häpnadsväckande. Med bakgrund av detta, tänker vi att det inte är konstigt att det är både svårt och förvirrande för skolor idag att veta hur de ska agera i frågan kring att polisanmäla ett barn eller inte. Det kan tänkas att rektorer idag slits mellan att ha både ett brott- och behovsperspektiv.

Men oavsett om barn ska betraktas som självständiga subjekt eller inte, tycks det fortfarande självklart för oss att barn befinner sig i en mängd utvecklande processer vad gäller deras sociala, personliga, fysiska och psykiska livsområden. Vi anser i och med att barn är i en ständig utvecklingsprocess, och därmed är väldigt känsliga för sin omgivning, att det är riskfyllt att polisanmäla barn. Om det så bara finns en liten risk att ett barn som blir polisanmält, hamnar i en situation där dennes självkänsla och självidentifikation påverkas negativt, anser vi att detta borde vara tillräcklig anledning att ytterligare värdera vilka åtgärder som är lämpliga att vidta för att säkra barnets fortsatta välmående och utveckling. I tillägg till detta finns det i nuläget inte någon forskning som stödjer antagandet om att polisanmälningar mot barn har en brottsförebyggande eller avskräckande effekt (BRÅ, 2008:11)

En annan aspekt av att barn behandlas inom rättsliga ramar, är att de många nyanser som är närvarande i konflikter som ligger till grund för en polisanmälan, går förlorade när dessa granskas under en rättslig lupp. Detta då det rättsliga systemet och språket som används är baserat på motsatsförhållanden, där fokus hamnar på offer och förövare, rätt eller fel (Kolfjord 2009).

I detta vill vi även tillägga, likt Vainik (2017), att när riktlinjerna är otydliga kring hur skolan bör tänka kring polisanmälningar mot barn, och då dessa istället baseras på personliga åsikter, blir rättssäkerheten i sammanhanget väldigt låg. Detta är beklagligt till följd av den maktlösa och underordnade position som barn besitter i samhället, med väldigt små möjligheter till att själva kunna påverka deras familjesituation, skolgång, fysiska eller psykiska förutsättningar.

8.3 Samverkan

Vårt resultat pekar på att samverkan som sker mellan skola, polis och socialtjänst är av största vikt, inte bara för att undvika känslor av frustration hos de inblandade parterna, men för att barnen ska erhålla den hjälp som de faktiskt är i behov av med lämpliga insatser. Det har visat sig att även fast dessa yrkesgrupper i grunden har olika perspektiv, så tycks inte detta vara något problem när en god samverkan väl kommit till pass, såsom framgår av polisen Sara och kuratorn Sonja. Förklaringarna som de själva delar med sig av, tycks rota sig i att de är införstådda med hur samtliga samverkanspartners resonerar inom respektive ansvarsområden, och att de känner sig trygga i kommunikationen med samtliga yrkesgrupper. När samverkan inte fungerar bra, tycks detta ha sin grund i en brist på tillgängliga kanaler för kommunikation och informationsutbyte, där det många gånger framstår som att, för att citera polisen Erik, *“alla spelar i sina egna divisioner”*. Läraren lyfter samma dilemma där han ger uttryck för en brist på återkoppling i ärenden som skolan för vidare till socialtjänsten.

I resultatet framgår även att polisen Erik har en önskan om att det förebyggande arbetet, i form av relationsbyggande med barn och ungdomar, ska få ta större plats inom polisen. Han menar att det är där det mest verksamma förebyggande arbetet ligger. Vår tolkning efter att ha skrivit denna uppsats är att polisen verkligen har ambitionen att vara med och påverka unga människors liv i en positiv riktning, men att det ofta inte finns resurser för detta, men även att det faktiskt verkar vara möjligt när tillräckliga resurser är på plats.

Polisen Erik beskriver vikten av att utföra polisanmälningar för att möjliggöra ett tidigt brottsförebyggande arbete från deras sida, samtidigt beskriver han hur resurserna är långt ifrån tillräckliga på många håll i landet. Vi har med bakgrund av detta, svårt att förstå den positiva inverkan som en polisanmälan kan ha, om det förebyggande arbetet faktiskt inte blir närvarande. I ett sådant fall då endast en polisanmälan upprättas, utan kompletterande polisarbete, vilket tyvärr tycks ske, riskerar en anmälan istället att bli en skrämmande och stigmatiserande upplevelse för de barn som blir föremål för en sådan. Men detta perspektivet var inte något som poliserna Erik och Sara kändes vid, då de hade en enhälligt positiv inställning till att polisanmäla barn.

Grundproblemet tycks med bakgrund av vårt resultat, inte nödvändigtvis ligga i att dessa yrkesgrupper har så pass olika förklaringsmodeller och syn på lämpliga insatser, där en brottsdiskurs ställs mot en behovsdiskurs. Det tycks snarare vara ett symptom på en bristande samverkan i form av kommunikation och informationsutbyte. Vi kan exempelvis se att även om polisen Sara talar utifrån en brottsdiskurs, så upplever hon inte några problem att samarbeta med parter som kan antas företräda det motsatta perspektivet. Det tycks snarare vara en fråga om tillit för att alla yrkesgrupper utför sina arbetsuppgifter i enlighet med ändamålet, vilket är att barnet får den hjälp och stöd som det behöver. Detta tydliggörs ytterligare av

socionom Gloria som ger uttryck för att lusten till att samverka minskar avsevärt när motsvarande samverkanspartner inte tycks ha barnets intressen i första rummet.

Vi hade i vår studie endast två personer med tydligt positiva erfarenheter av samverkan. Intressant för vidare studier inom det sociala arbetets forskningsfält, skulle vara att närmare undersöka de samverkansgrupper för skola, polis och socialtjänst som har etablerat ett välfungerande samarbete, för att se till vilka förutsättningar som möjliggör detta.

Under studiens gång har vi även funderat på hur det istället för att utföra polisanmälningar, vore lämpligare att satsa mer resurser för att möjliggöra fler orossamtal med polisen i skolan när barn begår oönskade handlingar. Om detta vore det första steget skulle det möjliggöra ett sätt för polisen att vara närvarande för barn i grundskolan när dessa begår oönskade handlingar, för att därigenom möjliggöra det brottsförebyggande arbete som polisen är ålagda att utföra enligt polislagens 2 § (SFS 1984: 387). Här kunde barnen informeras om vilka konsekvenser deras handlingar kan få i framtida skeden i en trygg miljö, med personer som byggt upp relationer till dem. För en polisanmälan innehar i sig, ett stort symbolisk värde, såsom poängterades av socionomen Gloria. Vidare riskerar detta medföra att både barnet själv och andra bildar sig uppfattningar om denne som inte är riktiga, vilket kan få långtgående negativa konsekvenser för barnets självbild och känsla av framtidsmöjligheter (Becker 2006, Kolfjord 2009).

Slutligen ser vi utifrån vår studie, ett behov av mer kunskap och forskning kring hur barn kan påverkas av att bli polisanmälda, och att den kunskapen måste nå ut till de människor som arbetar med barn. För som det ser ut idag, att grunden till en polisanmälan mot barn ofta baseras på vuxna människors personliga åsikter, är oroväckande.

9. REFERENSER

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (2015). *Handbok i kvalitativa metoder*. 2., [utök. och aktualiserade] uppl. Stockholm: Liber

Aspers, Patrik (2011). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden*. 2., [uppdaterade och utökade] uppl. Malmö: Liber

Barnkonventionen: FN:s konvention om barnets rättigheter. (2009). Stockholm: UNICEF Sverige

Tillgänglig på Internet:

<http://unicef-porthos-production.s3.amazonaws.com/barnkonventionen-i-sin-helhet.pdf>

Becker, Howard S. (2006). *Utanför: avvikandets sociologi*. Lund: Arkiv

Bogestam, Nadja (2014). *Brott begångna av barn: en utvärdering av ändringarna i lagen med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare under 15 år*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

Dahlstedts, Magnus. (2017). Managing urban unrest: problematising juvenile delinquency in multi-ethnic Sweden. *Critical and Radical Social Work*, volume 5, 2016 - Nr 2

Ekberg, Margareta Stigsdotter (2011). *Dom kallar oss värstingar om ungas lärande i mötet med skola, socialtjänst och polis*. Johanneshov: TPB

Jarl, Linda, Holmberg, Stina & Öberg, Jonas (2008). *Barn som begått brott: Socialtjänstens och polisens åtgärder*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

Kolfjord, Ingela (2009). *Konflikthantering i skolan: kamratmedling framför nolltolerans*. 1. uppl. Malmö: Bokbox

Malmö Universitet webbplats. (2019). <https://www.mah.se/> (Hämtad 2019-05-13)

Osler, Audrey & Starkey, Hugh (2005). Violence in schools and representations of young people: a critique of government policies in France and England. *Oxford review of education*, volume 31, 2005 - Issue 2

Per Hagström, P (2014). *Flumskolan har aldrig existerat*. *Lärarnas tidning*.
<https://lararnastidning.se/flumskolan-har-aldrig-existerat/> (Hämtad 2019-04-12)

Regeringens proposition 2009/10:165. *Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet*. Stockholm: Utbildningsdepartementet

Sandahl, R (2015). *Flumskolan, Björklunds självuppfyllande profetia*. *Aftonbladet*.
[https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/MgaLWr/flumskolan-bjorklunds-sj-
alvuppfyllande-profetia](https://www.aftonbladet.se/nyheter/kolumnister/a/MgaLWr/flumskolan-bjorklunds-sj-
alvuppfyllande-profetia) (Hämtad 2019-04-12)

SFS 1962:700. Brottsbalk. Stockholm: Justitiedepartementet

SFF 1964:16. Med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare. Stockholm:
Justitiedepartementet

SFS 1984:387. Polislag. Stockholm: Justitiedepartementet

SFS 2001:453. Socialtjänstlag. Stockholm: Socialdepartementet

SFS 2010:800. Skollag. Stockholm: Utbildningsdepartementet

SFS 2008:567. Diskrimineringslag. Stockholm: Kulturdepartementet

Skolinspektionen.

<https://beo.skolinspektionen.se/sv/Om-BEO/veta-mer-om-lagen-/> (Hämtad
2019-4-25)

Socialstyrelsen.

[https://www.socialstyrelsen.se/evidensbaseradpraktik/sokimetodguidenforsocialarbet
e/medling](https://www.socialstyrelsen.se/evidensbaseradpraktik/sokimetodguidenforsocialarbet
e/medling) (Hämtad 2019-04-14)

SOU 2008:111 - *Barn som misstänks för brott*. Betänkande av Barnbrottsutredningen.

Vainik, Anne-Lie (2016). Mobbning, kränkning, eller brott? Konstruktioner och hantering av barns oönskade handlingar i den svenska grundskolan. *Retfærd*, 2016, volym 39, Nr. 1

Vainik, Anne-Lie (2017). *Polisanmälningar i grundskolan*. Diss. (sammanfattning)
Växjö : Linnéuniversitetet, 2017

Vetenskapsrådet. (2017). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>
(Hämtad 2018-05-15)

Öberg, Jonas (2007). *Barn som begår brott: polisens hantering av misstänkta personer under femton år*. Stockholm: Brottsförebyggande rådet (BRÅ)

BILAGA 1

Intervjuguide - Lärare

1. Antal år inom yrket?
2. Annan yrkesbakgrund?
3. Har du några erfarenheter av polisanmälningar mot barn i grundskolan?
4. När går en konflikt över till att bli ett ärende för polisen?
5. Vad har du för uppfattning kring effekterna med en sådan anmälan?
6. Hur ser skolans interna konflikthantering ut? (elev/elev, elev/lärare)
7. När går en konflikt över till att bli ett ärende för polisen?
8. Vilken hänsyn tas till barnets ålder i dessa sammanhang?

BILAGA 2

Intervjuguide - Skolkurator

1. Antal år inom yrket?
2. Annan yrkesbakgrund?
3. Har du några erfarenheter av polisanmälningar mot barn i grundskolan?
4. Vad har du för uppfattning kring effekterna med en sådan anmälan?
5. Hur ser skolans interna konflikthantering ut? (elev/elev, elev/lärare)
6. När går en konflikt över till att bli ett ärende för polisen istället för en direktkontakt med socialtjänsten?
7. Vilka avväganden görs innan en polisanmälan upprättas?
8. Vilken hänsyn tas till barnets ålder i dessa sammanhang?

BILAGA 3

Intervjuguide - Socialsekreterare

1. Antal år inom yrket?
2. Annan yrkesbakgrund?
3. Har du någon erfarenhet av inkommande polisanmälningar mot barn i grundskolan?
4. Hur går hanteringen av en sådan anmälan till?
5. Vilken hänsyn tas till barnets ålder vid en sådan anmälan?
6. Vad har du för uppfattning kring effekterna med en sådan anmälan?
7. Hur ser samverkan mellan socialtjänsten och polisen ut i dessa sammanhang?

BILAGA 4

Intervjuguide - polis

1. Antal år inom yrket?
2. Annan yrkesbakgrund?
3. Har du någon erfarenhet av inkommande polisanmälningar mot barn i grundskolan?
4. Hur går hanteringen av en sådan anmälan till?
5. Vad har du för uppfattning kring effekterna för barnet med en sådan anmälan?
6. Hur ser samverkan mellan polisen och skolan ut i dessa sammanhang?
7. Hur ser samverkan mellan polisen och socialtjänsten ut i dessa sammanhang?

BILAGA 5

 Informationsbrev		Bilaga 1
Projektets titel: En kvalitativ studie om polisanmälningar mot barn i grundskolan	Datum: 2019-04-17	
Studenter: Andrea Pilotti, Jon Teljemo	Studerar vid Malmö universitet, Fakulteten vid hälsa och samhälle, 205 06 Malmö, Tfn 040- 6657000	
E-post: andreazerlina@gmail.com jteljemo@gmail.com	Utbildning: Socionomprogrammet Nivå: Kandidat	
<p>Hej! Vi heter Andrea Pilotti och Jon Teljemo. Vi studerar på Malmö Universitet och skriver vår kandidatuppsats på socionomprogrammet termin 6, fakulteten vid hälsa och samhälle.</p> <p>Vår uppsats är en kvalitativ intervjustudie som handlar om polisanmälningar mot barn inom grundskolan. Syftet med studien är att undersöka rådande attityder och uppfattningar hos representanter för skolan, socialtjänsten och polisen, vilka utgör de yrkesgrupper som är inkluderade i processen när en polisanmälan mot ett barn upprättas. Mer specifikt är vi intresserade av polisanmälningar som grundar sig i våldshandlingar, hot och kränkande behandling. Intervjuerna beräknas ta mellan 30-60 minuter och kommer spelas in som ljudfil, och transkriberas av oss. Vid förfrågan skickar vi gärna ut intervjufrågorna på förhand. Deltagare i studien kommer att anonymiseras så att det inte går att koppla resultatet till enskilda individer. Medverkan i studien är frivillig och får därmed avbrytas när som helst.</p> <p>Om du vill vara med i intervjustudien kommer vi kontakta dig för att tillsammans bestämma tid och plats för en intervju.</p> <p>Med vänliga hälsningar Andrea och Jon</p>		

